

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2000-2001

6 november 2000

BELEIDSBRIEF

Werkgelegenheid

Beleidsprioriteiten 2000-2001

ingediend door de heer Renaat Landuyt,
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme

BIJLAGE

Strategisch Plan Werkgelegenheid

Monitoring van de beoogde Beleidseffecten Stand van zaken, oktober 2000

Administratie Werkgelegenheid

Inhoud

Voorwoord	8
Strategische doelstelling 1:	
Het verhogen van de werkzaamheidsgraad van 59,5% naar 65% tegen 2004	9
Beoogde beleidseffecten:	
1. Meer personen aan het werk, meer banen en een hoger arbeidsvolume	9
2. Minder werklozen, werkzoekenden en vroegtijdige uittreding	9
3. Betere verhouding werkenden/niet-werkenden, actieven/niet-actieven	10
4. Verhogen van het aantal kandidaten voor vacatures voor knelpuntberoepen	10
Strategische doelstelling 2:	
De participatie verhogen van die bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt	11
Beoogde beleidseffecten:	
1. Daling van de langdurige werkloosheid	11
2. Daling van de werkloosheid van bevolkingsgroepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn binnen de werkende bevolking	12
3. Kwetsbare groepen zijn op een evenredige manier vertegenwoordigd binnen de werkende bevolking	16
4. Meer ondernemers gaan uit van een evenwichtige mix (gelijk aan de samenstelling van de bevolking op beroepsactieve leeftijd) van werknemers (inclusief voldoende trek in de schouw)	17
5. Het aantal personen met een vervangingsinkomen daalt	19
6. Verhogen van het aantal kandidaten voor vacatures voor knelpuntberoepen	19
Strategische doelstelling 3:	
De kwaliteit van de arbeid verbeteren	20
Beoogde beleidseffecten:	
1. Grotere spontane instroom op en kleinere uitstroom uit de arbeidsmarkt	20
2. Langere en duurzame arbeidsmarktloopbaan, met ruimte voor gecombineerde trajecten arbeid-vorming	20
3. Betere benutting van het arbeidspotentieel	20
4. Grotere aanpasbaarheid van werknemers en ondernemingen	20
5. Betere afstemming tussen arbeid en vrije tijd	20
6. Tevredenheid van werknemers	22
7. Herwaardering van ondergewaardeerde arbeid en bestaande vormen van “werk” die niet tot de “arbeid” (loonarbeid) worden gerekend (vb. zorgarbeid, buurtwerk, vormen van vrijwilligerswerk e.d.)	23
Strategische doelstelling 4:	
Meer individuele en maatschappelijke ontplooiing voor iedereen	24
Beoogde beleidseffecten:	
1. Hoger leervermogen van het individu en de maatschappij	24
2. Hogere scholingsgraad	24
3. Meer creatief ondernemerschap	27
4. Hogere weerbaarheid van individuen en maatschappij, snellere aanpassing aan veranderingen	27

Kritische succesfactor 1:**Een maatschappelijk gedragen visie m.b.t. het werkgelegenheidsbeleid** 30

Beoogde beleidseffecten:

1. Er is een “Vlaams (sociaal-economisch) pact voor de 21ste eeuw 30
2. Er is een wettelijk kader voor Vlaamse sociale akkoorden 30
3. Er bestaan Vlaamse sociale akkoorden 30
4. Meer respect en samenhang tussen verschillende actoren die onderling bijdragen tot de kwaliteit van het werk en de realisatie van de gemeenschappelijke doelen 31

Kritische succesfactor 2:**Het verbeteren van de afstemming van de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt** 33

Beoogde beleidseffecten:

1. Optimale toeleiding 33
2. Snellere en betere invulling van vacatures 34
3. De arbeidsmarktbemiddelaars geven signalen m.b.t. opleidingen 34
4. De ondernemingen voeren een professioneel HRM-beleid 35
5. De ondernemingen winnen advies in en maken gebruik van de instrumenten die het VIZO, de sectorfondsen en beroepsverenigingen bieden 35

Kritische succesfactor 3:**Het voeren van een beleid gericht op evenredige participatie van alle bevolkingsgroepen aan de arbeidsmarkt** 36

Beoogde beleidseffecten:

1. Een optimale trajectbegeleiding 36
2. “Toegenomen” bedrijfsgehoof 37
3. Een evenredige vertegenwoordiging van bevolkingsgroepen die momenteel ondermaats scoren wat betreft werkzaamheidsgraad in de werkende bevolking (aantallen, niveau, functies) 37

Kritische succesfactor 4:**Bijdragen tot een betere afstemming van het onderwijs en de arbeidsmarkt** 38

Beoogde beleidseffecten:

1. Afstemming onderwijs – bedrijfsleven 38
2. Startkwalificatie 39
3. De leerlingen zijn tevreden over de onderwezen kennis en vaardigheden 39
4. Een goede overgang van de school naar het bedrijfsleven 40

Kritische succesfactor 5:**Het stimuleren van permanente vorming voor werknemers en werkzoekenden** 41

Beoogde beleidseffecten:

1. Democratisering van de permanente vorming: toegang verbreden 41
2. Inzicht in en betere afstemming van het opleidingsaanbod 45
3. Het aandeel in de loonmassa dat ondernemingen aan opleiding besteden, wordt opgetrokken tot 1,9% 45
4. De mate waarin het opleidingsaanbod geprofessionaliseerd is 45

Kritische succesfactor 6:**Bijdragen tot een samenleving/maatschappelijk systeem die/dat gericht is op verhoging en verbreding van de individuele ontplooiingskansen** 46

Beoogde beleidseffecten:

1. Een stijgende deelname aan levensbrede vorming 46
2. Een aangepaste visie en beleidskader (breder dan het werkgelegenheidsdomein) 46

Kritische succesfactor 7:**Het aantrekkelijker maken van de werkomgeving** 47

Beoogde beleidseffecten:

1. Een grotere arbeidstevredenheid 47
2. De kloof tussen de officiële en werkelijke arbeidsduur verkleint 47
3. Mensen slagen erin arbeid te combineren met andere levenssferen 47
4. Meer opleidings- en loopbaanbegeleidingsmogelijkheden 47
5. En visie rond de ontwikkeling van bedrijfsvoering en aangepast HRM-beleid 48

Kritische succesfactor 8:**Het aantrekkelijker maken van de arbeid** 49

Beoogde beleidseffecten:

1. Betere concurrentiepositie 49
2. Meer officiële banen 49
3. Minder werkloosheidsvallen 50
4. Het ontstaan van nieuwe diensten, die voldoen aan maatschappelijke noden 51

Kritische succesfactor 9:**Bijdragen tot de creatie van nieuwe (vormen van) werkgelegenheid** 52

Beoogde beleidseffecten:

1. Toename van de werkgelegenheid in de reguliere economie en de social-profit sector 52
2. Toename van de activiteiten in de nieuwe diensten en sociale economie-projecten 52
3. Betere invulling van de maatschappelijke behoeften 53

Kritische succesfactor 10:**Werk delen en herverdelen** 54

Beoogde beleidseffecten:

1. De combinatie van arbeid, vrije tijd en gezin verbetert, dit geeft meer tevredenheid en welzijn 54
2. Meer ondernemingen organiseren hun productietijd anders, in functie van de combinatie arbeid en gezin 54
3. Mannen en vrouwen nemen in evenredige mate deel aan arbeids(herver)deling en loopbaanonderbreking (evenwichtige spreiding) 54
4. Er zijn meer personen aan het werk 56

Kritische succesfactor 11:**Het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap** 57

Beoogde beleidseffecten:

1. Meer ondernemingen voeren een gediversifieerd en mensgericht HRM-beleid, gericht op een evenredige participatie van momenteel ondervertegenwoordigde bevolkingsgroepen 57
2. Meer ondernemingen doen sociale audits 57
3. Meer ondernemingen “produceren” op een ecologisch en sociaal verantwoorde manier 58
4. Stijging van het aantal producten met erkende en herkende labels 58

Kritische succesfactor 12:**Bijdragen tot een sterk en veelzijdig economisch draagvlak** 59

Beoogde beleidseffecten:

1. Netto-aangroei van het aantal ondernemingen en zelfstandigen 59
2. Netto-aangroei van werkgelegenheid 59
3. Evenwichtige subregionale spreiding van de werkgelegenheid, gebaseerd op de subregionale sterkten (minder fragiele subregio's) 60
4. Stijging van innovaties in ondernemingen en organisaties 61
5. Interdependentie sociale en reguliere economie 62

Kritische succesfactor 13:**Het “instrumentarium” tot uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid
transparanter, efficiënter en effectiever maken**

63

Beoogde beleidseffecten:

1. Bevoegdheden en samenwerking tussen betrokken geografische beleidsniveaus 63
2. Actoren 64
3. Goed instrumentarium 65

Voorwoord

In januari 2000 stelde de minister van Werkgelegenheid zijn beleidsnota voor: “Naar duurzame werkgelegenheid in de actieve welvaartsstaat”. Het Strategisch Plan Werkgelegenheid 2000-2004 vormt het “technisch raamwerk” van deze nota en geeft, aan de hand van vier strategische doelstellingen en dertien kritische succesfactoren, weer wat de minister van Werkgelegenheid wil realiseren tijdens de lopende regeerperiode.

In dit plan wordt zowel bij de strategische doelstellingen als bij de kritische succesfactoren aangegeven welke concrete beleidseffecten beoogd worden. De indicatoren vermeld bij deze effecten fungeren als concreet meet- en evaluatie-instrument.

Dit document bevat de stand van zaken van de indicatoren bij het Strategisch Plan Werkgelegenheid, één jaar na het aantreden van de nieuwe Vlaamse regering, en vormt een logisch geheel met de beleidsbrief.

Het voorliggende rapport toont dat vandaag reeds een schat aan informatie beschikbaar is. Weliswaar wordt nog niet elke indicator (systematisch) gemeten en meten sommige indicatoren onvoldoende rechtstreeks het bedoelde effect. In dit opzicht werden bepaalde indicatoren reeds bijgestuurd. De komende jaren wordt werk gemaakt van een verdere verfijning en een meer systematische meting van de indicatoren.

De opbouw van de tekst is als volgt: per strategische doelstelling en kritische succesfactor vindt u de verschillende beleidseffecten. Aan de hand van de ingevulde indicatoren en de bijhorende commentaar krijgt u een beeld van de huidige stand van zaken.

Deze tekst kwam tot stand via een samenwerking tussen de administratie Werkgelegenheid, de VDAB, de administratie Planning en Statistiek en het Steunpunt Werkgelegenheid Arbeid Vorming.

Jaarlijks mag u een opvolging van dit rapport verwachten.

Fons Leroy
Voorzitter Strategische Planningsgroep
Werkgelegenheid

Mieke Stappaerts
Verantwoordelijke opvolging
Strategisch Plan Werkgelegenheid

Strategische doelstelling 1:

Het verhogen van de werkzaamheidsgraad van 59,5% naar 65% tegen 2004

1. Beoogd beleidseffect:

Meer personen aan het werk, meer banen en een hoger arbeidsvolume

Er tekende zich een positieve trend af voor de 4 indicatoren met betrekking tot dit nagestreefde beleidseffect.

De **werkzaamheidsgraad**¹ of het procentueel aandeel van de inwoners op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) die effectief werkten, steeg met 0,9 procentpunten tussen 1998 en 1999. Tegenover het herziene cijfer van 61,7% voor 1998 werd 62,6% genoteerd voor 1999.

De herziening van de cijfers maakt dat de doelstelling als volgt dient te worden geherformuleerd: "Het verhogen van de werkzaamheidsgraad van 61,5% in 1997 naar 66,4% tegen 2004". Met deze doelstelling blijft het creëren van 150.000 extra banen tegen 2004 gehandhaafd. Een extrapolatie van deze doelstelling tot 2010 leidt tot een werkzaamheidsgraad in dat jaar van meer dan 70%. Daarmee zou Vlaanderen het door de Europese Commissie vooropgestelde streefdoel bereiken.

Het **aantal personen met een job** steeg van 2.425.500 in 1998 naar 2.462.000 in 1999. Dit is een toename met 1,50%.

In 1998² waren er 48.600 jobs meer dan in 1997. Het totaal **aantal banen** bedroeg dan 2.334.900 ten opzichte van 2.286.300 het jaar voordien. Dit was een toename van 2,13%.

Het totale **arbeidsvolume** in werkelijk gepresteerde arbeidsuren steeg met 1,72%, meer bepaald van 3.836.000.000 in 1997 naar 3.902.000.000 in 1998.

2. Beoogd beleidseffect:

Minder werklozen, werkzoekenden³ en vroegtijdige uittreding.

Tussen 1998 en 1999 daalde het gemiddelde **aantal niet-werkende werkzoekenden** (NWWZ) fors met 10,30%. Hun aantal verminderde van 214.121 werklozen in 1998 naar 192.096 het volgende

¹ In 1999 wijzigde het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK). De gewijzigde enquêtering resulteerde in een tijdreeksbreuk tussen 1998 en 1999. Een eenduidige tijdsevolutie is bijgevolg slechts mogelijk na herziening van de EAK-cijfers van de voorgaande jaren (1998 en vroeger). De cijfers over de werkzaamheidsgraad en het aantal personen met een job zijn reeds herwerkt. Voor een aantal andere indicatoren in dit document, waarvan de berekening eveneens is gebaseerd op gegevens uit de EAK, gebeurde de invulling voor het jaar 1999 en de vergelijking met de voorgaande jaren nog niet, daar de basisgegevens op het tijdstip van de redactie van deze tekst nog niet werden gevalideerd. Informatie over de herberekening van het aantal werkenden en de werkzaamheidsgraad uit de EAK is te vinden in de 'Nota over de evolutie van de werkzaamheidsgraad' van het Steunpunt Werkgelegenheid Arbeid en Vorming (september 2000).

² Het Steunpunt Werkgelegenheid, Arbeid en Vorming stelt pas cijfers ter beschikking na validatie ervan op basis van een grondige doorlichting van de basisgegevens die verstrekt worden door diverse instellingen. Voor bepaalde indicatoren zullen de cijfers over 1999 pas beschikbaar zijn eind dit jaar.

³ De werkzoekenden zijn de personen die door de VDAB worden aangeduid als de niet-werkende werkzoekenden. Sommige bij de VDAB ingeschreven werkzoekenden hebben wel een job maar wensen niettemin een andere betrekking. Zij zijn de zogenaamde werkende werkzoekenden.

jaar. Eind juni 2000 bedraagt het aantal NWWZ 153.730; t.o.v. eind juni 1999 is dit een vermindering van 12,7%.

De **werkloosheidsgraad volgens leeftijd** daalde tussen 1998 en 1999 ⁴. Bij de jongeren (15 tot 24 jaar) verminderde de werkloosheidsgraad met 1,7 procentpunten tot 17,3%. Voor de groep tussen 25-49 jaar bedroeg de daling 0,8 procentpunten; dit brengt hun werkloosheidsgraad op 6,8% in 1999.

Werkloosheidsgraad	1998	1999	Evolutie
Totaal 15-64 jarigen	8,4%	7,5%	-0,9pp
15-24 jarigen	19%	17,3%	-1,7pp
25-49 jarigen	7,6%	6,8%	-0,8pp
50-64 jarigen	4,1%	3,9%	-0,2pp

Bron: VDAB en NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV).

3. Beoogd beleidseffect:

Betere verhouding werkenden/niet-werkenden, actieven/niet-actieven

De **verhouding van werkenden ten opzichte van niet-werkenden**, berekend op basis van het aantal werkenden per 100 niet-werkenden, verhoogde met 0,3 procentpunten tussen 1996 en 1997. De verhoudingen bedroegen respectievelijk 65,9% in 1996 en 66,2% in 1997. Ook hier wordt een stijging verwacht voor de daaropvolgende jaren.

De **verhouding van niet-actieven ten opzichte van actieven (i/a-ratio)** bleef voor de hoger vermelde jaren ongewijzigd. Zowel voor 1996 en 1997 bedroeg de i/a-ratio 1,36.

4. Beoogd beleidseffect:

Verhogen van het aantal kandidaten voor vacatures voor knelpuntberoepen.

Het **aantal knelpuntberoepen** liep tussen 1998 en 1999 op van 192 naar 207.

Het **aantal vacatures voor knelpuntberoepen** ⁵ steeg tijdens dezelfde periode met ruim 21%, meer bepaald van 27.141 naar 32.880.

Het **invullingspercentage van de vacatures voor knelpuntberoepen** bedroeg gemiddeld 75,3% in 1998 en 75,4% in 1999.

Het **percentage geannuleerde vacatures voor knelpuntberoepen** wegens een tekort aan geschikte kandidaten verhoogde tijdens de periode 1998-1999 van 8,5% tot 10,4 %. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de gunstige economische conjunctuur, die gekenmerkt wordt door een sterke toename van het aantal werkaanbiedingen en een daling van het aantal werkzoekenden.

⁴ In principe is de werkloosheidsgraad (aantal werklozen / beroepsbevolking) m.b.t. 1999 op dit ogenblik nog niet nauwkeurig te berekenen. Maar een "aanvaardbare" raming ervan is mogelijk.

⁵ Knelpuntberoepen zijn beroepen waarvoor niet voldoende en / of geschikte kandidaten op de arbeidsmarkt te vinden zijn. De lijst van knelpuntberoepen wordt bepaald door een groep van arbeidsmarktspecialisten.

Strategische doelstelling 2: De participatie verhogen van die bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt

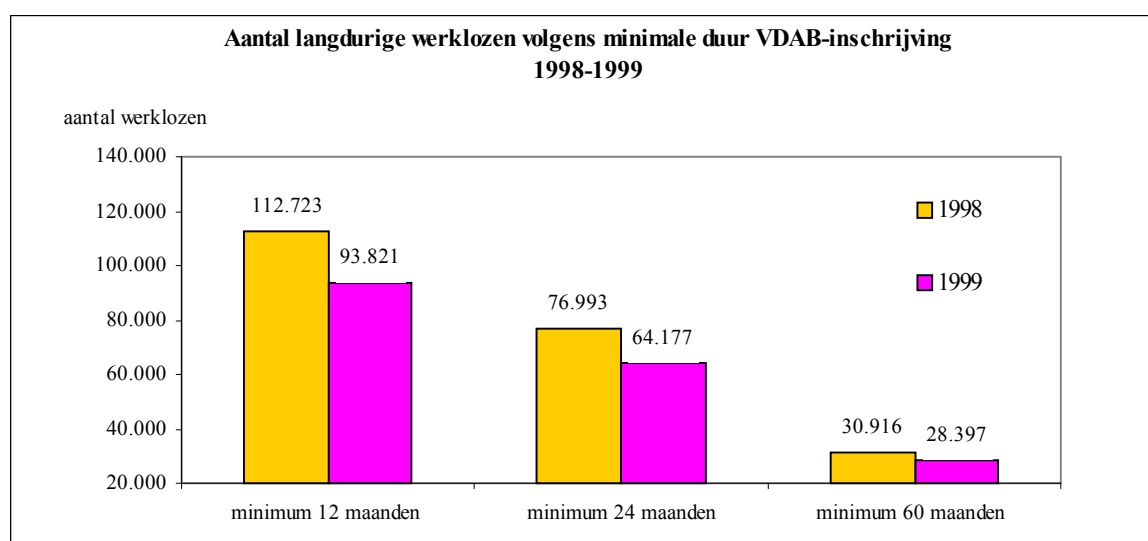
1. Beoogd beleidseffect: Daling van de langdurige werkloosheid

De groep zeer **langdurig werklozen** daalde met 8,10% tussen 1998 en 1999. De zowat 30.916 personen die in 1998 minstens 5 jaar bij de VDAB als niet-werkende werkzoekende waren ingeschreven verminderde tot 28.397 in 1999. De beide andere groepen langdurig werklozen, namelijk minstens 24 maanden en minstens 12 maanden ingeschreven, daalden veel sterker. De respectieve verminderingpercentages zijn 17,60% en 16,80%.

Deze daling zet zich verder in 2000. Tussen eind juni 1999 en eind juni 2000 daalde het aantal werkzoekenden langer dan 1 jaar ingeschreven bij de VDAB met 17,5%, die langer dan 2 jaar met 18,3% en deze langer dan 5 jaar met 11%.

Aantal werklozen volgens minimale duur van inschrijving bij VDAB	1998	1999	Evolutie 1998-1999	30/6/1999	30/6/2000	Evolutie 30/6/1999-30/6/2000
Aantal personen die minstens 12 maanden werkloos zijn	112.723	93.821	-16,80%	91.194	75.273	-17,5%
Aantal personen die minstens 24 maanden werkloos zijn	76.993	64.177	-17,60%	63.449	51.813	-18,3%
Aantal personen die minstens 60 maanden werkloos zijn	30.916	28.397	-8,10%	28.238	25.135	-11,0%

Bron: VDAB.

2. Beoogd beleidseffect:

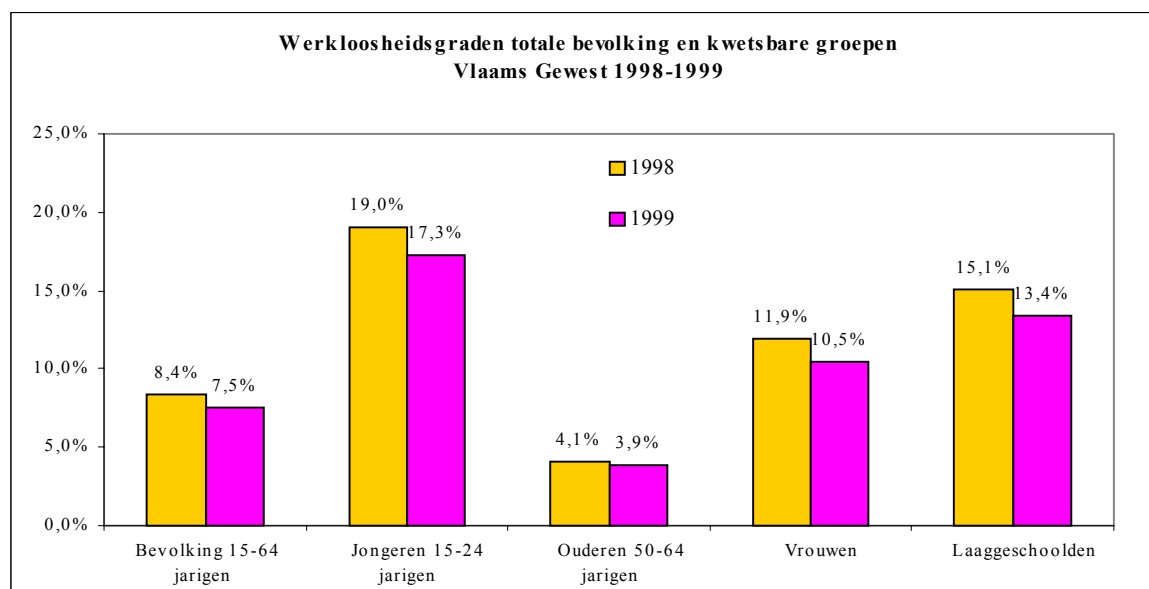
Daling van de werkloosheid van bevolkingsgroepen die momenteel ondervertegenwoordigd zijn binnen de werkende bevolking

De **werkloosheidsgraad** van **laaggeschoolden** kende in 1999 ten opzichte van 1998 een daling met 1,7 procentpunten. Bij de **vrouwen** was de daling iets kleiner, namelijk 1,4 procentpunten. Ook bij de **jongeren en ouderen** nam de werkloosheidsgraad af. De daling van de werkloosheidsgraad is voor alle “ondervertegenwoordigde” groepen, met uitzondering van de ouderen, sterker dan voor de globale bevolking. Ondanks deze daling blijft de werkloosheidsgraad van deze kansengroepen ⁶ nog op een hoger niveau dan het Vlaamse gemiddelde ter zake. De kloof nam af. De lage werkloosheidsgraad van de ouderen verhuut het feit dat vele ouderen zich niet meer aanbieden op de arbeidsmarkt.

De globale werkloosheidsgraden volgens **nationaliteit** in Vlaanderen zijn enkel beschikbaar voor 1998. Met uitzondering voor personen afkomstig uit onze buurlanden, ligt deze werkloosheidsgraad hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Bij de Turken en Marokkanen is het niveau zelfs tot meer dan vier maal hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

Werkloosheidsgraad kwetsbare groepen	1998	1999	Evolutie 1998-1999
Totaal 15-64 jarigen	8,4%	7,5%	-0,9pp
Jongeren 15-24 jarigen	19%	17,3%	-1,7pp
Ouderen 50-64 jarigen	4,1%	3,9%	-0,2pp
Vrouwen	11,9%	10,5%	-1,4pp
Laaggeschoolden	15,1%	13,4%	-1,7pp

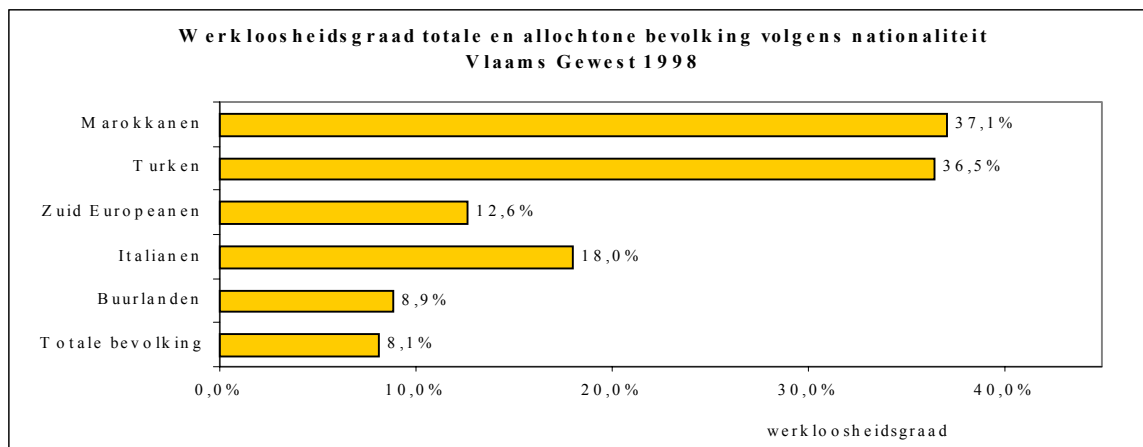
Bron: VDAB, NIS, EAK, MTA, RSVZ (Bewerking Steunpunt WAV).

⁶ De kansengroepen is een nieuwe term voor het aanduiden van de bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt.

Werkloosheidsgraad totale bevolking en allochtonen volgens nationaliteit 31 december 1998	
<i>Totale bevolking</i>	8,1%
Buurlanden	8,9%
Italianen	18,0%
Zuid-Europeanen	12,6%
Turken	36,5%
Marokkanen	37,1%

Bron: VDAB, NIS, EAK, MTA, RSVZ (Bewerking Steunpunt WAV).

Met betrekking tot het **relatieve aandeel van de allochtone⁷ bevolkingsgroep** binnen de niet-werkende werkzoekende (NWWZ) populatie, blijkt dat zij tussen 31/12/1998 en 31/12/1999 niet zozeer voordeel haalden uit de vermindering van de werkloosheid. Terwijl het globale aantal niet-werkende werkzoekenden met 11,9 % verminderde tot 180.449, nam het aantal allochtonen toe met 1,1%. Hun aandeel binnen het totaal aantal NWWZ nam zelfs nog toe tijdens deze periode. Deze trend tekent zich af voor alle leeftijdsgroepen, met uitzondering van de –25-jarigen en de 50-plussers van Magrebinse of Turkse origine. Daar bij de 50-plussers het fenomeen van vroegtijdige uitschrijving uit de werkloosheid wellicht speelde, kan met enige voorzichtigheid verondersteld worden dat alleen de situatie van de jongere allochtonen verbeterde.

Leeftijd	Totaal aantal NWWZ per 31 december		Waarvan allochtonen ⁸		Waarvan allochtone NWWZ van Magrebinse of Turkse origine		Waarvan NWWZ van Magrebinse of Turkse origine met EU-nationaliteit	
	1999	Evolutie t.o.v. 1998	aantal 1999	Evolutie t.o.v. 1998	Aantal 1999	evolutie t.o.v. 1998	Aantal 1999	evolutie t.o.v. 1998
-25 jaar	42.645	-17,0%	6.901	-7,3%	6.047	-10,4%	3.411	-2,0%
25-29 jaar	25.566	-14,1%	4.646	3,2%	3.541	0,1%	1.370	11,3%
30-39 jaar	49.147	-10,9%	6.701	8,0%	4.540	2,1%	1.238	13,8%
40-49 jaar	49.208	-8,9%	3.330	3,2%	2.405	1,1%	585	11,4%
50+ jaar	13.883	-4,7%	407	11,8%	195	-8,9%	66	-16,5%
Totaal	180.449	-11,9%	21.985	1,1%	16.728	-3,5%	6.670	4,2%

Bron: Jaarboek Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden (ICEM), 1998 en 1999.

⁷ Personen die geen EU-nationaliteit bezitten en de genaturaliseerde Afrikanen en Aziaten.

⁸ De hier vermelde cijfers hebben betrekking op alle allochtonen onder de niet-werkende werkzoekenden waarvan de totaalcijfers vermeld worden in de linkerkolom. In de 2de kolom van rechts wordt de groep allochtone niet-werkende werkzoekenden verder verfijnd op basis van hun Magrebinse of Turkse origine. Uit laatstgenoemde groep worden in de uiterst rechtse kolom enkel de cijfers opgenomen van de personen onder hen die de nationaliteit van een EG-lidstaat hebben.

De meest recente evolutie van de werkloosheid, zowel onder de **niet-werkende werkzoekenden**⁹ als de **uitkeringsgerechtigde volledig werklozen**¹⁰, toont dat deze voor de meeste kansengroepen minstens even gunstig is als voor de globale werklozenpopulatie waartoe ze behoren. Vooral de sterke daling bij de jongere UVW en bij de 2 groepen langdurig werkzoekenden tussen 2 en 5 jaar is opvallend. De daling bij de oudere werkzoekenden, zowel NWWZ en UVW, daarentegen is minder groot.

De situatie bij de personen met een niet-EU nationaliteit of een niet-Europese etniciteit verschilt sterk naargelang hun werklozenstatuut. Bij de UVW daalt hun aantal terwijl het bij de NWWZ sterk toeneemt ten gevolge van de wijzigingen in het asielbeleid.

Een eerste analyse toont dat tijdens de periode april-juli 2000 de inschrijvingen van werkzoekenden als "personen zonder papieren" merkbaar werden. De VDAB registreerde binnen de totale groep van vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden¹¹ 2.731 nieuwe dossiers van vreemdelingen die geen of slechts een voorlopige arbeidsvergunning hebben. Tijdens dezelfde periode in 1999 werden slechts 184 dergelijke dossiers geopend. Twee derde van deze personen schreef zich in in het Lokaal Klantencentrum (LKC) van Antwerpen en 82% van deze personen bezit een ontoereikende kennis van het Nederlands.

Recente evolutie aantal <i>niet-werkende werkzoekenden</i> , kwetsbare groepen, Vlaanderen, evolutie 30/6/1999-30/6/2000	30/06/1999 aantal	30/06/2000 aantal	Evolutie aantal	Evolutie %
<i>Alle NWWZ</i>	176.141	153.730	-22.144	-12,7%
Laaggeschoolden ¹²	112.525	98.191	-14.334	-12,7%
Vrouwen	104.588	90.309	-14.279	-13,7%
Jongeren (<25 j)	36.218	30.491	-5.727	-15,8%
Ouderen (50+j)	13.895	12.541	-1.354	-9,7%
Langdurig werkzoekenden:				
van 1 jaar tot 2 jaar werkzoekend	27.746	23.460	-4.286	-15,4%
van 2 jaar tot 5 jaar werkzoekend	35.210	26.678	-8.532	-24,2%
5 jaar en meer werkzoekend	28.238	25.135	-3.103	-11,0%
Nationaliteit: niet-EU	15.059	16.741	1.682	11,2%
Etniciteit: niet-Europeaan	21.151	23.035	1.884	8,9%
<i>Verbijzondering etniciteit</i>				
Etnisch Europeanen	154.990	130.695	-24.295	-15,7%
Etnisch niet-Europeanen	21.151	23.035	1.884	8,9%
waarvan Magrebijnen en Turken	16.343	15.970	-373	-2,3%
Anderen	4.808	7.065	2.257	46,9%

Bron: VDAB.

⁹ De niet-werkende werkzoekenden omvatten naast de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen de werkzoekenden in wachttijd, de vrij ingeschreven werkzoekenden en een aantal andere werkzoekendencategorieën zonder recht op een werkloosheidsvergoeding.

¹⁰ De niet-werkende werkzoekenden omvatten naast de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen de werkzoekenden in wachttijd, de vrij ingeschreven werkzoekenden en een aantal andere werkzoekendencategorieën.

¹¹ De vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden zijn (vaak werkzoekende) personen die geen recht hebben op een werkloosheids- of wachtuitkering. Dit kan zijn omdat zij reeds een inkomen hebben uit arbeid of een vervangingsinkomen dat hoger is dan een vastgesteld bedrag. De zogenaamde illegale vreemdelingen die zich kandidaat stelden voor een regularisatie hebben evenmin recht op een uitkering.

¹² De laaggeschoolden hebben maximaal een diploma van het lager secundair onderwijs. Afgestudeerden van middenstandsopleidingen en houders van een "niet erkend" buitenlands diploma worden eveneens als laaggeschoold beschouwd.

Nationaliteit van de personen die zich tijdens de periode april-juli 2000 inschreven als vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekende met indicatie van geen of voorlopige arbeidsvergunning	
Magreb-landen	31%
Afrika beneden de Sahara	21%
Turkije	12%
Rest van Azië – Midden-Oosten	11%
Ex-Sovjet-Unie	10%
Oost-Europa	4,5%
Ex-Joegoslavië	4%
Geen gegevens (n=177)	6,5%
Totaal Geen gegevens (n=2.731)	100%

Bron: VDAB.

Recente evolutie aantal uitkeringsgerechtigde volledige werklozen, kwetsbare groepen, Vlaanderen, evolutie 30/6/1999-30/6/2000	30/06/1999 aantal	30/06/2000 aantal	Evolutie aantal	Evolutie %
Alle uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	144.912	120.967	-23.945	-16,5%
Laaggeschoolden	93.438	77.643	-15.795	-16,9%
Vrouwen	87.607	73.587	-14.020	-16,0%
Jongeren (-25 j)	23.824	18.309	-5.515	-23,1%
Ouderen (50+j)	11.940	10.485	-1.455	-12,2%
Langdurig werkzoekenden:				
van 1 jaar tot 2 jaar werkzoekend	23.510	19.414	-4.096	-17,4%
van 2 jaar tot 5 jaar werkzoekend	31.570	23.400	-8.170	-25,9%
5 jaar en meer werkzoekend	26.249	23.145	-3.104	-11,8%
Nationaliteit: niet-EU	9.881	8.513	-1.368	-13,8%
Etniciteit: niet-Europeaan	14.911	13.417	-1.494	-10,0%
Verbijzondering etniciteit				
Etnisch Europeanen	130.001	107.550	-22.451	-17,3%
Etnisch niet-Europeanen	14.911	13.417	-1.494	-10,0%
Waarvan Magrebijnen en Turken	13.422	11.865	-1.557	-11,6%
Anderen	1.489	1.552	+63	4,2%

Terwijl het totale aantal niet-werkende werkzoekenden daalde met 14,8% tussen juni 1996 en juni 1998 verminderde het **aantal arbeidsongeschikten**¹³ met 9,3%. Tegelijk verhoogde hun relatief aandeel binnen de totale niet-werkende werkzoekende populatie van 8,8% in 1996 tot 9,4% in 1998. Tussen 1998 en 2000 verhoogde dit aandeel opnieuw. Eind maart 2000 bedroeg hun aandeel zelfs 10,1%.

¹³ Sinds juli 1996 hanteert de ad hoc-commissie professionele integratie van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH) de term arbeidsgehandicapten. Dit zijn personen die bij de VDAB als niet-werkende werkzoekende zijn ingeschreven en bovendien beantwoorden aan één of meer van de volgende criteria:

- erkend worden als persoon met handicap door het VFSIPH;
- door de bemiddelingsdiensten van de VDAB als slechts "gedeeltelijk" of "zeer beperkt" geschikt worden geacht voor doorstroming naar de arbeidsmarkt;
- ten hoogste een diploma van het buitengewoon secundair onderwijs hebben.

Aantal niet werkende werkzoekenden (NWWZ) (ingeschreven bij de VDAB)	juni 1996	juni 1998	maart 2000	evolutie juni 1996 - juni 1998
Totaal aantal arbeidsongeschikten	20.676	18.752	17.571	-9,3%
erkend door VFSIPH*	3.180	3.256	3.021	2,4%
gedeeltelijk / zeer beperkt geschikt*	14.989	13.792	12.937	-8,0%
maximum BUSO diploma*	5.924	5.345	5.017	-10,8%
Procentueel aandeel arbeidsongeschikten t.o.v. Totale groep van NWWZ	8,8%	9,4%	10,1%	0,60pp
Totaal aantal arbeidsgeschikten	213.013	180.356	156.788	-15,3%
Procentueel aandeel arbeidsgeschikten t.o.v. Totale groep van NWWZ	91,2%	90,6%	89,9%	-0,60pp
Totaal aantal NWWZ	233.689	199.108	174.359	-14,8%

Noot: aangezien bepaalde personen meerdere kenmerken aangeduid met * kunnen combineren, is de som van * groter dan het totaal aantal arbeidsongeschikten.

Bron: Arbeidsgehandicapten, Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap, Studiecél, april 2000.

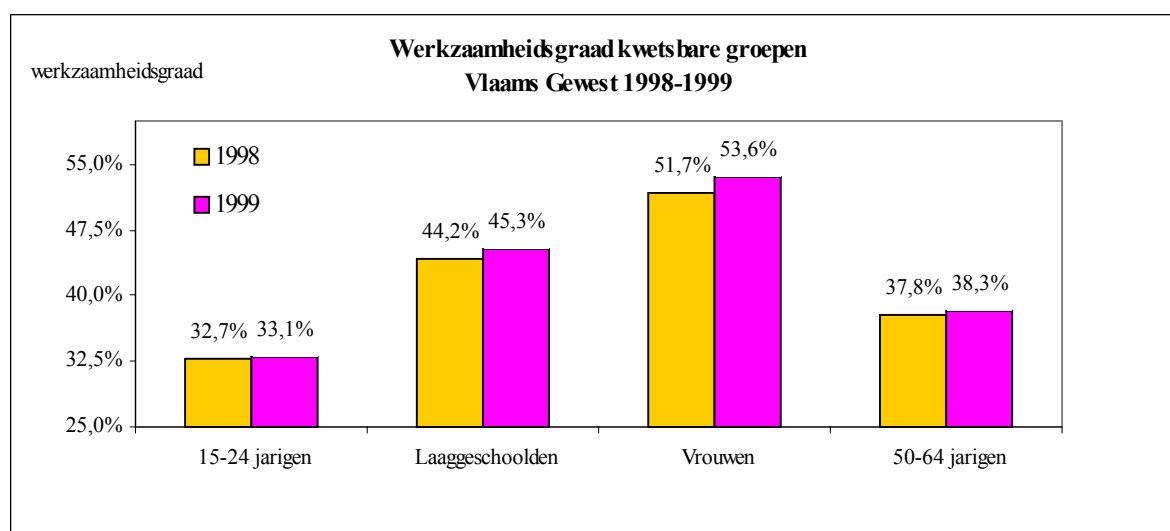
3. Beoogd beleidseffect:

Kwetsbare groepen zijn op een meer evenredige manier vertegenwoordigd binnen de werkende bevolking

De **werkzaamheidsgraad**¹⁴ van de **laaggeschoolden** groeide van 44,2% in 1998 naar 45,3% in 1999. Tijdens dezelfde periode steeg de werkzaamheidsgraad van de **15- tot 24- jarigen** met 0,4 procentpunten. De werkzaamheidsgraad van de **vrouwen** kende, in vergelijking met de andere kwetsbare groepen, de sterkste groei met 1,9 procentpunten. Dit resulteerde in een vrouwelijke werkzaamheidsgraad van 53,6% in 1999. Voor de **50- tot 64- jarigen** werd een verhoging met 0,6 procentpunten genoteerd, meer bepaald van 37,8% in 1998 naar 38,3% in 1999.

Werkzaamheidsgraad bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt	1998 herziening	1999	Evolutie
15-24 jarigen	32,7%	33,1%	0,4pp
Laaggeschoolden	44,2%	45,3%	1,1pp
Vrouwen	51,7%	53,6%	1,9pp
50-64 jarigen	37,8%	38,3%	0,6pp

Bron: NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV).

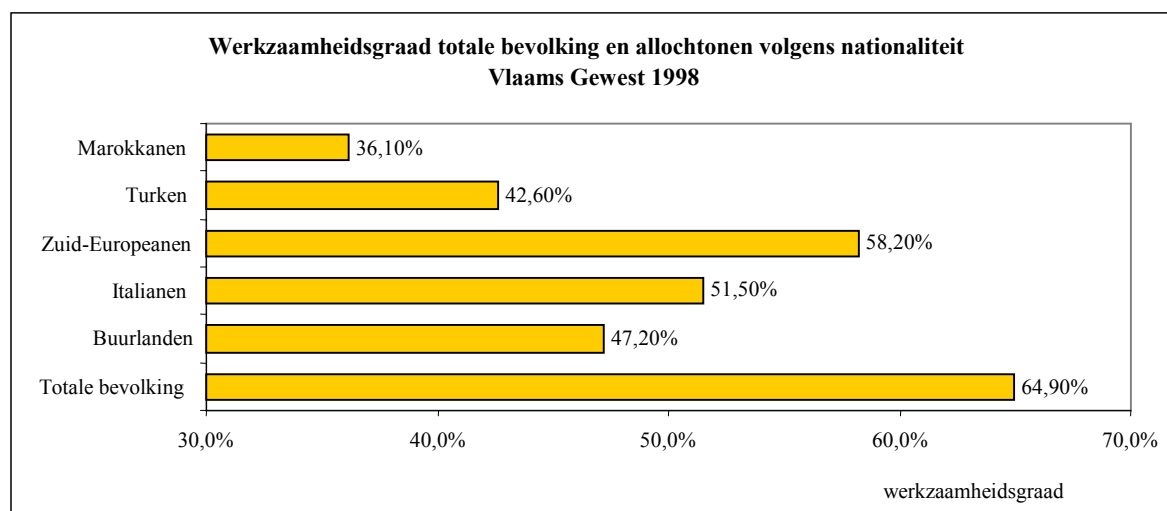

¹⁴ Herziene cijfers voor 1998, zie voetnoot 1.

Met betrekking tot de **allochtonen op basis van nationaliteit** zijn enkel werkzaamheidsgraden voor 1998 bekend. Deze liggen beduidend lager dan het Vlaamse gemiddelde.

Werkzaamheidsgraad allochtonen op basis van nationaliteit 1998 ¹⁵	
<i>Totale bevolking Vlaams Gewest</i>	64,9%
Buurlanden	47,2%
Italianen	51,5%
Zuid-Europeanen	58,2%
Turken	42,6%
Marokkanen	36,1%

Bron: VDAB, MTA, NIS bevolkingsstatistieken, RSVZ (Bewerking Steunpunt WAV).

4. Beoogd beleidseffect:

Meer ondernemers gaan uit van een evenwichtige mix (gelijk aan de samenstelling van de bevolking op beroepsactieve leeftijd) van werknemers (inclusief voldoende trek in de schouw)

Het aantal indicatoren is momenteel beperkt. Voorlopig worden binnen deze rubriek de cijfers vermeld die gepubliceerd werden door het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap en de Interdepartementale Commissie voor Etnisch-culturele Minderheden. Tenslotte worden ook cijfers vermeld over het "VESOC actieplan voor migranten" en het "VESOC actieplan in het kader van gelijke kansen man/vrouw-verhoudingen" (Besluit van de Vlaamse regering van 17 juli 2000).

Recent werd binnen het VIONA-onderzoeksprogramma ¹⁶ een project goedgekeurd voor een bevraging van de ondernemingen tijdens de periode 2001-2004. Dit zal de beleidsverantwoordelijken in de toekomst een beter zicht geven op de evolutie.

¹⁵ De werkzaamheidsgraad van allochtonen in Vlaanderen op basis van nationaliteit werd hier geraamd op basis van administratieve bronnen. Net zoals de regionale werkzaamheidsgraden (zie kritische succesfactor 12) wijkt zij af van de werkzaamheidsgraad voor Vlaanderen zoals die wordt berekend voor internationale vergelijkingen.

¹⁶ VIONA staat voor Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapporteringen.

Personen met een Handicap

De federale maatregel CAO 26 en de nieuwe Vlaamse Integratie Premie (VIP) stimuleren de integratie van personen met een handicap binnen de bedrijven en instellingen op de reguliere arbeidsmarkt. Vooral de VIP-maatregel verzekerde het leeuwendeel in de toename met 12,10% van de doelgroep tewerkstelling tussen 1998 en 1999. Ruim 96% van de groei of 327 (nieuwe) lopende tewerkstellingen op een totaal van 335 gebeurde in het kader van de Vlaamse Integratie Premie.

Tewerkstelling van personen met een handicap in het kader van CAO 26 en de Vlaamse Integratiepremie	1998	1999	Evolutie in aantal	Evolutie %
Nieuwe tewerkstellingen in CAO 26	604	460	-144	-23,80%
Beeïndigde tewerkstellingen in CAO 26	357	452	95	26,60%
Lopende tewerkstellingen in CAO 26	2765	2773	8	0,30%
Lopende tewerkstellingen in VIP	-	327	327	100,0%
<i>Totaal tewerkstellingen CAO 26 + VIP</i>	<i>2765</i>	<i>3100</i>	<i>335</i>	<i>12,10%</i>

Bron: Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap.

In de Beschutte Werkplaatsen wordt de professionele integratie van mensen met een handicap in het arbeidsproces nagestreefd. In 1997 waren er in het totaal 13.039 personen met een handicap tewerkgesteld in de Beschutte Werkplaatsen. Het jaar daarop liep hun aantal op tot 13.323 of een toename met 1,8%.

Tewerkstelling van personen met een handicap in de Beschutte Werkplaatsen	1997	1998	Evolutie aantal	Evolutie %
Als productie-personeel	12.743	13.023	280	2,2%
Als kaderpersoneel	296	300	4	1,4%
<i>Totaal aantal tewerkgestelde personen met handicap</i>	<i>13.039</i>	<i>13.323</i>	<i>284</i>	<i>1,8%</i>

Bron: Financieel-economische situatie in de Beschutte Werkplaatsen, analyse jaarrekeningen, VFSIPH.

Allochtonen

In het VESOC-akkoord van 8 juni 1998 m.b.t. de tewerkstelling van migranten werd onder andere de bijkomende tewerkstelling van etnisch-culturele minderheden in de ondernemingen en openbare instellingen door middel van positieve actieplannen als doelstelling geformuleerd.

De subregionale tewerkstellingscomités (STC's) kregen een actieve rol in de uitvoering van het akkoord. De migrantenconsulenten van de STC's kregen onder andere als doelstelling het realiseren van positieve acties in 75 bedrijven. Deze doelstelling werd volledig gerealiseerd zoals blijkt uit volgende tabel.

Aantal werkgevers met positieve acties t.b.v. etnisch culturele minderheden	1999
Gesubsidieerde positieve actieplannen	43
Niet-gesubsidieerde positieve actieplannen	15
Positieve actieplannen in voorbereiding	7
Losstaande positieve acties	10
<i>Totaal positieve actieplannen</i>	<i>75</i>

Bron: STC-coördinatiecel, Administratie Werkgelegenheid, juli 2000.

In het voorjaar 2000 kwamen het Vlaams Economisch Verbond en het Verbond van Kristelijke Werkgevers naar buiten met de charters "Ondernemers tegen racisme" en "Ondernemers voor diversiteit". Zowat 780 ondernemers gaven gehoor aan de oproep voor het bestrijden van racisme en voor het voeren van een gediversifieerd personeelsaanwervingsbeleid.

Man-vrouw tewerkstelling

In het kader van een gender-gelijke tewerkstellingspolitiek, waarbij onder andere de discriminatie van vrouwen op de arbeidsmarkt wordt bestreden, zijn er in 1999 twee concrete acties opgestart waarvan één bij Cevora en één bij het FVB.¹⁷ Deze acties ontwikkelen roldoorbrekende trajecten voor de toeleiding van werkzoekenden naar de arbeidsmarkt. Voor het opvolgen van de huidige en toekomstige projecten wordt door een onderzoeksteam een monitoringsysteem ontwikkeld.

5. Beoogd beleidseffect:**Het aantal personen met een vervangingsinkomen daalt**

Het **aantal bestaansminimumtrekkers** per 1.000 inwoners in het Vlaams Gewest bleef tijdens de periode 1997 tot en met 1999 stabiel op 4,9.

6. Beoogd beleidseffect:**Verhogen van het aantal kandidaten voor vacatures voor knelpuntberoepen**

Het **aantal knelpuntberoepen** liep tussen 1998 en 1999 op van 192 naar 207.

Het **aantal vacatures voor knelpuntberoepen**¹⁸ steeg tijdens dezelfde periode met ruim 21%, meer bepaald van 27.141 naar 32.880.

Het **invullingspercentage van de vacatures voor knelpuntberoepen** bedroeg gemiddeld 75,3% in 1998 en 75,4% in 1999.

Het **percentage geannuleerde vacatures voor knelpuntberoepen** wegens een tekort aan geschikte kandidaten verhoogde tijdens de periode 1998-1999 van 8,5% tot 10,4 %. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de gunstige economische conjunctuur, die gekenmerkt wordt door een sterke toename van het aantal werkaanbiedingen en een daling van het aantal werkzoekenden.

¹⁷ CEVORA is het Vormingscentrum van het Algemeen Paritair Comité voor Bedienden. FVB is het Fonds voor Vakopleiding in de Bouw. Voor 2000 bedraagt de subsidie op jaarbasis voor deze acties 60 miljoen BEF. De Europese middelen binnen doelstelling 3 bedragen 80 miljoen BEF of 4% van de 376 miljoen in het totale doelstelling 3 budget.

¹⁸ Knelpuntberoepen zijn beroepen waarvoor niet voldoende en / of geschikte kandidaten op de arbeidsmarkt te vinden zijn. De lijst van knelpuntberoepen wordt bepaald door een groep van arbeidsmarktspecialisten.

Strategische doelstelling 3: De kwaliteit van de arbeid verbeteren

Beoogde beleidseffecten:

- 1. Grotere spontane instroom op en kleinere uitstroom uit de arbeidsmarkt**
- 2. Langere en duurzame arbeidsmarktloopbaan, met ruimte voor gecombineerde trajecten arbeid-vorming**
- 3. Betere benutting van het arbeidspotentieel**
- 4. Grotere aanpasbaarheid van werknemers en ondernemingen**

Deze beleidseffecten worden opgevolgd aan de hand van twee indicatoren: de activiteitsgraad en de werkzaamheidsgraad. De indicatoren moeten verrijnd worden.

In 1998 bedroeg de **activiteitsgraad** 63,6%. Dit is een toename van 0,4 procentpunten ten opzichte van 1997.

De **werkzaamheidsgraad voor de 50-plussers**¹⁹ steeg met 0,6 procentpunten tussen 1998 en 1999 meer bepaald van 37,8% naar 38,3%. De werkzaamheidsgraad van de verschillende kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt wordt vermeld in de tekst bij strategische doelstelling 2.

5. Beoogd beleidseffect: Betere afstemming tussen arbeid en vrije tijd

Tevredenheid over combinatie arbeid - gezin - vrije tijd

Het combineren van arbeid, gezin en vrije tijd is voor bepaalde gezinstypes moeilijk. Sinds 1994 geeft de Vlaamse regering met de zogenaamde Vlaamse aanmoedigingspremies²⁰ een financiële compensatie voor het loonverlies in geval van arbeidsduurvermindering of loopbaanonderbreking. De begunstigden kunnen de premie gedurende maximaal 24 maanden ontvangen. In 1999 werden de begunstigden van de Vlaamse aanmoedigingspremies geënkquêteerd. We geven enkele resultaten.

De redenen voor deelname aan arbeidsherverdelende maatregelen zijn verschillend voor mannen en vrouwen. Meer tijd voor kinderen is voor de vrouwen de belangrijkste reden. De mannen wensen vooral meer vrije tijd (in het algemeen).

De werknemers waren in het algemeen positief over hun beslissing om hun arbeidsduur te verminderen of loopbaanonderbreking te nemen, over het hebben van meer tijd voor familie en vrienden, en over het verwerven van meer tijd voor hun persoonlijke ontwikkeling.

¹⁹ Zie voetnoot 1.

²⁰ In het kader van de aanmoedigingspremie van het Vlaamse Gewest kunnen werknemers tewerkgesteld in het Vlaamse Gewest of werkend in de Vlaamse openbare sector onder bepaalde voorwaarden een premie ontvangen wanneer zij in loopbaanonderbreking gaan of arbeidsduurvermindering nemen in het kader van een erkende arbeidsherverdelende maatregel. Deze premie kan gecombineerd worden met de federale premie voor loopbaanonderbreking. Cijfers over het bereik van de Vlaamse aanmoedigingspremies worden opgenomen in het kader van de kritische succesfactor 10.

Motivatie m.b.t. verminderen van arbeidsduur of opnemen van loopbaanonderbreking	Arbeidsduurvermindering			Loopbaanonderbreking		
	mannen % aandeel	vrouwen % aandeel	totaal % aandeel	mannen % aandeel	vrouwen % aandeel	totaal % aandeel
Bedrijfsherstructurering	5,1	4,7	4,8	2,1	0,6	0,8
Werkdrukverlaging bij werkgever	8,4	7,4	7,6	9,7	4,4	5,0
Werkdrukverlaging thuis	10,1	10,4	10,3	10,2	5,9	6,4
Vermindering werk bij einde loopbaan	6,8	1,5	2,4	11,0	4,4	5,1
Medische bijstand zwaar zieke	2,1	1,8	1,8	7,5	7,4	7,4
Meer tijd voor persoonlijke ontplooiing	14,3	5,0	6,7	9,4	6,8	7,1
Meer vrije tijd	34,2	18,0	20,9	17,2	12,8	13,3
Meer tijd voor kinderen	11,8	47,0	40,9	16,9	43,2	40,2
Volgen van opleiding	0,0	0,0	0,0	7,5	7,7	7,7
Andere	6,8	3,8	4,4	8,0	5,3	5,6
Weet niet	0,4	0,3	0,3	0,5	1,7	1,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: Evaluatie Vlaamse premie loopbaanonderbreking en arbeidsduurvermindering, Idea Consult, VIONA 1999, pg. 22 en 46.

Beoordeling van uitspraak m.b.t. genomen arbeidsduurvermindering of loopbaanonderbreking	Arbeidsduurvermindering			Loopbaanonderbreking		
	% akkoord	% niet akkoord	% geen antwoord	% akkoord	% niet akkoord	% geen antwoord
Ik ben uiteindelijk tevreden met mijn beslissing om deeltijds te werken.	96,8	2,7	0,5	99,5	0,5	0,0
Deeltijds werken geeft mij meer tijd voor familie en vrienden.	96,5	3,2	0,2	93,8	5,1	1,1
Deeltijds werken geeft mij meer tijd voor mijn persoonlijke ontwikkeling.	90,8	9,0	0,2	85,0	13,9	1,1
Thuis kan ik me in mijn nieuwe situatie moeilijk aanpassen.	16,0	83,8	0,2	11,8	87,5	0,6
De financiële gevolgen van deeltijds werken zijn voor mij een probleem.	16,2	80,5	3,2	22,6	73,9	3,5
Mijn werkgever steunt mijn deeltijds werken ten volle.	74,3	19,2	6,5	75,7	19,0	5,3
Door mijn deeltijds werken ben ik minder gestresseerd.	73,3	22,7	4,0	78,6	18,6	2,9
Door mijn deeltijds werken steeg de werkdruk voor mijn collega's.	24,2	70,6	5,2	19,7	73,1	7,2
Door mijn deeltijds werken steeg de werkdruk voor mezelf op het werk.	28,9	68,8	2,2	22,6	70,1	7,4
Deeltijds werken zou mijn loopbaan in de toekomst negatief beïnvloeden	25,4	66,3	8,2	17,6	72,0	10,4
Door mijn deeltijds werken vind ik meer voldoening in mijn werk.	59,4	35,2	5,5	57,1	28,2	14,7

Bron: Evaluatie Vlaamse premie loopbaanonderbreking en arbeidsduurvermindering, Idea Consult, VIONA 1999, pg.36 en 61.

Uit de APS-surveys²¹ blijkt dat de modale inwoner in Vlaanderen tevreden tot zeer tevreden blijft over zijn werk en zijn vrije tijd. De tevredenheid over de vrijetijdsbesteding en de algemene tevredenheidsindex nemen slechts in zeer kleine mate af tijdens de periode 1998-1999.

²¹ APS is de afkorting voor de Administratie Planning en Statistiek.

Tevredenheids-onderzoek	1996	1997	1998	1999	Evolutie 1998-1999
Werk	3,16	3,11	3,16	3,17	0,01
Vrijtijdsbesteding	3,09	3,08	3,14	3,04	-0,10
Tevredenheidsindex	3,14	3,12	3,19	3,17	-0,02

Noot: In de Survey werden 1.491 personen geënquêteerd.

De gemiddelde scores voor de antwoorden gingen van 1=helemaal niet tevreden tot 4=zeer tevreden.

De globale tevredenheidsindex werd berekend op basis van tien aspecten.

Bron: APS-survey.

In de APS-survey voor het jaar 2000 zullen vragen m.b.t. de tevredenheid over de combinatie arbeid, gezin en vrije tijd voor het eerst worden opgenomen.

6. Beoogd beleidseffect: Tevredenheid van werknemers

Tevredenheid over verschillende aspecten van de arbeid (%)

In het kader van het hoger vermeld onderzoek m.b.t. de Vlaamse aanmoedigingspremies ging een belangrijke minderheid (score 19 à 22) niet akkoord met de uitspraak dat de werkgever het gebruik van de arbeidsherverdelende maatregel ten volle steunt. Eenzelfde minderheid ging niet akkoord met de uitspraak dat stress vermindert door deeltijds te werken.

De APS-survey peilde in 1998 voor het eerst naar de beleving van diverse arbeidsaspecten door de werknemers. Dit zal voor de tweede maal onderzocht worden in de Survey voor het jaar 2000. De resultaten van laatstgenoemde Survey zullen pas dit najaar beschikbaar zijn.

In 1998 bleken de werknemers zeer tevreden over het werk in het algemeen, over de job/opdrachten, de collega's en de uurregeling. De kansen op promotie, de vormingsmogelijkheden en de werkdruk werden eerder negatief beoordeeld.

Tevredenheidsonderzoek	% tevreden	% ontevreden
Werk in totaliteit	88,8	1,1
Job/opdrachten	86,3	3,2
Collega's	84,0	1,3
Uurregeling	81,8	5,0
Vakantieregeling	77,3	8,7
Werkzekerheid	74,9	5,7
Fysieke werkomstandigheden	74,0	7,3
Directe chef	73,4	5,5
Loon	69,8	8,7
Initiatief	67,7	10,4
Werkdruk	53,2	17,2
Vormingsmogelijkheden	51,3	17,5
Kansen promotie	41,3	19,4

Noot: Er werden 1.493 personen geënquêteerd. De respondenten kregen vijf antwoordcategorieën aangeboden gaande van zeer tevreden tot zeer ontevreden. De categorieën "zeer tevreden" en "tevreden" alsook de antwoorden "zeer ontevreden" en "ontevreden" werden samengevoegd.

Bron: APS-survey 1998.

7. Beoogd beleidseffect:

Herwaardering van ondergewaardeerde arbeid en bestaande vormen van “werk” die niet tot de “arbeid” (loonarbeid) worden gerekend (vb. zorgarbeid, buurtwerk, vormen van vrijwilligerswerk e.d.)

De krachtlijnen voor de **regularisering** van het **Derde Arbeidscircuit** (DAC) en het **Programma voor de Bevordering van de Werkgelegenheid in de niet-commerciële sector** (PBW) werden door de Vlaamse regering goedgekeurd op 26 november 1999.

Met de regularisatie wordt de omschakeling van de zogenaamde nepstatuten naar reguliere arbeidscontracten bedoeld. Voor het volledige PWB moet dit tegen 1 januari 2001 gerealiseerd worden. Eenzelfde termijn werd bepaald voor de DAC-tewerkstelling in de gezondheids- en welzijnssectoren. Voor de overige DAC-tewerkgestelden moet dit ten laatste tegen 2005 gebeuren. In 1999 waren er gemiddeld 9.942 personen werkzaam in het DAC. Dit stemde overeen met 6.716 voltijdse arbeidsplaatsen (VTE). Binnen de welzijns- en gezondheidssector waren er 6.261 DAC-tewerkgestelden in een equivalent van 3.992 voltijdse jobs. Voor het PBW bedroegen deze cijfers respectievelijk 2.587 en 1.809.

De Vlaamse regering beslistte op 31 maart 2000 om het **vrijwilligerswerk** te erkennen en te waarderen. Daartoe werd gelijktijdig beslist een werkgroep op te starten. De opdracht van de werkgroep omvat het inventariseren van de activiteiten in de grenszone van arbeid en niet (gewaardeerde) arbeid alsook het aanduiden en clusteren van de knelpunten voor erkenning en waardering van deze activiteiten.

Strategische doelstelling 4: Meer individuele en maatschappelijke ontplooiing voor iedereen

Beoogde beleidseffecten:

1. Hoger leervermogen van het individu en de maatschappij
2. Hogere scholingsgraad

Scholingsgraad

Hoewel het scholingsniveau toeneemt, blijft de groep van lagergeschoolden zeer belangrijk. Bijna 1 persoon op 4 van de 25- tot 34- jarigen heeft ten hoogste een diploma van lager secundair onderwijs. Tegenover een daling van de groep laag- en ongeschoolden met 12.777 stond de toename met 13.566 gediplomeerden van het lager secundair onderwijs. Het aandeel van de mannen was groot. Bijna 80% van de aangroei in de groep lager secundair geschoolden waren mannen. Hun aandeel in de afname van de groep laag- en ongeschoolden was 57%. De gediplomeerden van het hoger secundair onderwijs vormen met hun aandeel van meer dan 40% de meerderheidsgroep bij de mannen en bij de vrouwen. De gediplomeerden van het hoger onderwijs korte type vormen, met bijna 24%, de tweede grootste groep bij de vrouwen. Bij de mannen zijn dit de gediplomeerden van het lager secundair onderwijs met een aandeel van ruim 21%. De groep van hoger geschoolden is bij de vrouwen (37,90%) groter dan bij de mannen (30,77%).

Niveau van het hoogste diploma behaald door mannen en vrouwen van 25 tot 34 jaar in het Vlaams Gewest	1998		1999		evolutie	
	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	aandeel in procent- punten
Lager onderwijs of geen diploma	63.663	7,23%	50.886	5,92%	-12.777	-1,31pp
Lager secundair onderwijs	142.116	16,13%	155.682	18,11%	13.566	1,98pp
Hoger secundair onderwijs	370.160	42,02%	353.532	41,12%	-16.628	-0,90pp
Post-secundair niet hoger ²²			4.941	0,57%	4.941	0,57pp
Hoger onderwijs van het korte type	160.222	18,19%	160.883	18,71%	661	0,53pp
Hoger onderwijs van het lange type (niet- universitair)	53.888	6,12%	43.363	5,04%	-10.525	-1,07pp
Universitair onderwijs	90.919	10,32%	90.445	10,52%	-474	-0,20pp
<i>Totaal</i>	<i>880.968</i>	<i>100,00%</i>	<i>859.732</i>	<i>100,00%</i>	<i>-21.236</i>	<i>0,00pp</i>
Totaal hoger onderwijs (kort, lang en universitair)	305.029	34,62%	294.691	34,28%	-10.338	-0,35pp

Bron: Nationaal Instituut voor Statistiek, Enquête naar de Arbeidskrachten.

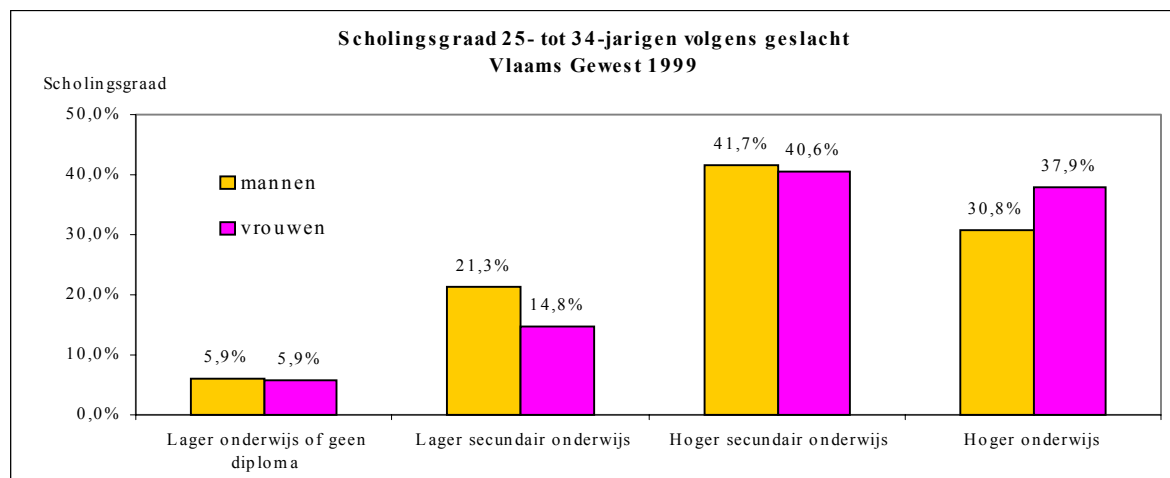
²² Deze nieuwe categorie werd in 1998 nog samengeteld met de gediplomeerden van het hoger secundair onderwijs.

Niveau van het hoogste diploma behaald door mannen van 25 tot 34 jaar in het Vlaams Gewest	1998		1999		evolutie	
	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	aandeel in procent- punten
Lager onderwijs of geen diploma	33.266	7,42%	25.927	5,93%	-7.339	-1,49pp
Lager secundair onderwijs	82.239	18,34%	93.035	21,27%	10.796	2,93pp
Hoger secundair onderwijs	192.793	42,99%	182.204	41,66%	-10.589	-1,33pp
Post-sekundair niet hoger			1.590	0,36%	1.590	0,36pp
Hoger onderwijs van het korte type	62.130	13,85%	60.153	13,75%	-1.977	-0,10pp
Hoger onderwijs van het lange type (niet- universitair)	29.922	6,67%	24.628	5,63%	-5.294	-1,04pp
Universitair onderwijs	48.105	10,73%	49.806	11,39%	1.701	0,66pp
<i>Totaal</i>	<i>448.455</i>	<i>100,00%</i>	<i>437.343</i>	<i>100,00%</i>	<i>-11.112</i>	<i>0,00pp</i>
Totaal hoger onderwijs (kort, lang en universitair)	140.157	31,25%	134.587	30,77%	-5.570	-0,48pp

Bron: Nationaal Instituut voor Statistiek, Enquête naar de Arbeidskrachten.

Niveau van het hoogste diploma behaald door vrouwen van 25 tot 34 jaar in het Vlaams Gewest	1998		1999		evolutie	
	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	% aandeel	absoluut aantal	aandeel in procent- punten
Lager onderwijs of geen diploma	30.397	7,03%	24.959	5,91%	-5.438	-1,12pp
Lager secundair onderwijs	59.877	13,84%	62.647	14,83%	2.770	0,99pp
Hoger secundair onderwijs	177.367	41,01%	171.328	40,56%	-6.039	-0,45pp
Post-sekundair niet hoger			3.351	0,79%	3351	0,79pp
Hoger onderwijs van het korte type	98.092	22,68%	100.730	23,85%	2.638	1,17pp
Hoger onderwijs van het lange type (niet- universitair)	23.966	5,54%	18.735	4,44%	-5.231	-1,11pp
Universitair onderwijs	42.814	9,90%	40.639	9,62%	-2.175	-0,28pp
<i>Totaal</i>	<i>432.513</i>	<i>100,00%</i>	<i>422.389</i>	<i>100,00%</i>	<i>-10.124</i>	<i>0,00pp</i>
Totaal hoger onderwijs (kort, lang en universitair)	164.872	38,12%	160.104	37,90%	-4.768	-0,22pp

Bron: Nationaal Instituut voor Statistiek, Enquête naar de Arbeidskrachten.

Cijfers over de scholingsgraad van de personen die zich bij de VDAB inschrijven als schoolverlaters worden vermeld in de tekst bij kritische succesfactor 4.

Opleiding en Vorming

Het aantal opleidingen georganiseerd, erkend of gesubsidieerd door de VDAB nam met 8,5% sterk toe tussen 1998 en 1999, namelijk van 82.678 naar 89.727. Het aantal lesuren bleef min of meer stabiel. De respectieve cijfers waren 10.694.485 uren in 1998 tegenover 10.734.976 in 1999 of een toename van 0,4%. Er waren dus meer opleidingen maar ze duurden minder lang. Het aantal cursisten steeg van 67.203 in 1998 naar 75.738 in 1999, dit stemt overeen met een groei van 12,7%.

Opleidingen van Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding	1998	1999	evolutie aantal	evolutie %
Aantal cursussen /opleidingen	82.678	89.727	7.049	8,5%
Aantal uren	10.694.485	10.734.976	40.491	0,4%
Aantal deelnemers	67.203	75.738	8.535	12,7%

Bron: VDAB.

Tijdens het schooljaar 1998-1999 daalde het aantal cursisten in de opleidingen georganiseerd, erkend en of gesubsidieerd door het VIZO met 1,3%, meer bepaald van 30.459 cursisten in 1998 naar 30.060 in 1999. Ook het aantal cursussen en het aantal lesuren daalde met respectievelijk 2,3% en 2,1% tijdens deze periode.

Soort cursus	aantal cursussen			aantal lesuren			aantal cursisten		
	1997- 1998	1998- 1999	evolutie %	1997- 1998	1998- 1999	evolutie %	1997- 1998	1998- 1999	evolutie %
Algemene kennis	520	510	-1,9%	61.372	61.127	-0,4%	8.064	7.884	-2,2%
Beroepskennis	826	814	-1,5%	98.084	96.983	-1,1%	8.865	8.653	-2,4%
Bedrijfbeheer	785	759	-3,3%	99.988	95.987	-4,0%	13.530	13.523	-0,1%
Totaal	2.131	2.083	-2,3%	259.444	254.097	-2,1%	30.459	30.060	-1,3%

Bron: Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen.

Volgens het Jaarrapport 1998 van de Interdepartementale Commissie voor Etnisch-culturele Minderheden hadden 5% of 417 cursisten van de opleidingen beroepskennis georganiseerd, erkend en of gesubsidieerd door het VIZO, in 1997-1998 een niet-Belgische nationaliteit.

In de Centra voor Beroepsopleiding, gesubsidieerd door het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, verminderde het aantal (nieuwe) cursisten van 367 in 1998 naar 328 in 1999 of een afname van bijna 11%. Het aantal personen die de centra verlieten nam met bijna 12% toe, meer bepaald van 418 in 1998 naar 467 in 1999.

Opleidingen in Centra voor Beroepsopleiding voor personen met handicap per 31 december	1998	1999	evolutie aantal	evolutie %
Aantal (nieuwe) cursisten	367	328	-39	-10,6%
Totaal aantal cursisten die de centra verlaten	418	467	+49	11,7%
zij die weggaan na beëindiging van de cursus	225	189	-36	-16,0%
zij die weggaan zonder de cursus te voltooien	193	278	+85	44,0%

Bron: Jaarrapporten Vlaams Fonds voor de Integratie van Personen met een Handicap, 1998 en 1999.

Cijfers over de vormings- en opleidingsinitiatieven georganiseerd, erkend of gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van Onderwijs, Landbouw en Cultuur worden opgenomen in het kader van de kritische succesfactor 5.

3. Beoogd beleidseffect: Meer creatief ondernemerschap

In 1999 waren er 14,4% **minder starters** dan het jaar voordien. Op basis van de evolutiecijfers voor de periode januari-mei van de jaren 1998 t.o.v. 1999 en 1999 t.o.v. 2000 kan, onder voorbehoud, verwacht worden dat de negatieve trend met betrekking tot het aantal starters afzwakt. De cijfers waren -18,6% voor 1998 t.o.v. 1999 en slechts -8,4% voor 1999 t.o.v. 2000.

De evolutiecijfers met betrekking tot het **aantal faillissementen** tonen op jaarbasis een verbetering. Van -8,1% voor de periode 1997-1998 ging het naar -3,7% voor de jaren 1998-1999. Conclusies trekken op basis van de cijfers voor de beginperiodes van de laatste jaren is moeilijk omdat de wijzigingen in absolute cijfers klein zijn.

Aantal oprichtingen en faillissementen	1997	1998	1999	2000	1997-1998	1998-1999	1999-2000
<i>Oprichtingen</i>							
Periode januari tot en met mei	15.146	15.011	12.224	11.193	-0,9%	-18,6%	-8,4%
Volledige jaar	32.740	33.232	28.449		1,5%	-14,4%	
<i>Faillissementen</i>							
Periode januari tot en met mei	1.776	1.586	1.590	1.575	-10,7%	0,3%	-0,9%
Volledige jaar	4.043	3.715	3.578		-8,1%	-3,7%	

Bron: Graydon, juli 2000.

Met betrekking tot het **totaal aantal ondernemingen** in het Vlaamse Gewest zijn er gegevens van de BTW-administratie en van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid voor de jaren 1997-1998. Het aantal BTW-plichtige ondernemingen steeg met 4.100 eenheden of 1%. Het aantal RSZ-plichtige ondernemingen ²³ nam toe met 1.258 eenheden of 0,9%.

Aantal ondernemingen in het Vlaams Gewest	1997	1998	evolutie aantal	evolutie %
BTW-plichtigen	411.576	415.676	4.100	1,0%
RSZ-plichtigen	145.969	147.227	1.258	0,9%

Bron: BTW-administratie en RSZ.

Eind 1999 bedroeg het **aantal zelfstandigen** ²⁴, volgens de RSVZ, 362.885. Dit is een lichte daling van 0,4% in vergelijking met 1998. Tussen eind 1997 en eind 1998 bedroeg de groei 0,2%.

4. Beoogd beleidseffect: Hogere weerbaarheid van individuen en maatschappij, snellere aanpassing aan veranderingen

In het kader van de APS-surveys werd pas recent gepeild naar dit beoogd beleidseffect. Evolutiecijfers zijn nog niet beschikbaar.

Participatie verenigingsleven

In het kader van de APS-survey van 1999 werd het al of niet werken onderzocht in combinatie met het al of niet (ooit of huidig) lid (geweest) zijn van een vereniging en de mate van betrokkenheid erin (al of niet bestuurslid). Van de niet-werkende respondenten was 14,7% nooit lid van een

²³ Onder de RSZ-plichtigen vallen enkel de ondernemingen die werk verschaffen aan bezoldigd personeel. De éénmanszaken en de zelfstandigen zonder personeel vallen niet onder de categorie RSZ-plichtigen.

²⁴ Dit zijn het aantal zelfstandigen en helpers in hoofdberoep.

vereniging terwijl dit slechts voor 8,9% van de werkende respondenten het geval was. Een ander opmerkelijk verschil tussen de niet-werkenden en de werkenden betrof hun deelname aan het bestuur van een vereniging. Onder de niet-werkenden waren er 8,4% actief (geweest) als bestuurslid. Het cijfer met betrekking tot de werkenden bedroeg 12,5%.

Aard van deelname aan verenigingsleven	% niet-werkend	% werkend
Nooit lid	14,7	8,9
Vroeger lid	15,6	16,4
Passief lid	22,4	23,3
Actief lid	38,9	39,1
Bestuurslid	8,4	12,5
Totaal	100,0	100,0

Noot: In de Survey werden 1.958 personen geënquêteerd.

Bron: APS 1999.

In 1998 werd de samenhang tussen beroepsactiviteit en het al of niet meervoudig lidmaatschap van een vereniging bevraagd. De verschillen tussen de werkenden en de niet-werkenden waren klein.

Aantal lidmaatschappen in verenigingen	% niet-werkend	% werkend
Geen	58,8	57,0
Een vereniging	33,1	32,2
Twee verenigingen	5,0	7,5
Drie en meer verenigingen	3,0	3,3
Totaal	100,0	100,0

Noot: In de Survey werden 1.491 personen geënquêteerd.

Bron: APS-survey 1998.

Weerbaarheid van individuen en maatschappij en hun snellere aanpassing aan veranderingen

Het gebruik van de nieuwe multi-media toepassingen kan aangewend worden als een indicator voor het meten van de weerbaarheid van mens en samenleving aan de (snel) veranderende technologische mogelijkheden.

In de APS-survey werd dit item in 1999 voor het eerst onderzocht. Dit aspect zal in toekomstige APS-surveys opnieuw worden onderzocht. Op basis van de survey-cijfers blijkt dat er in 1999 nog een groot verschil bestond tussen het gebruik van moderne informatie- en communicatietechnologie (ICT) in de privé-sfeer en op het werk. Maar uit de tabel met recentere cijfers over de internetaansluitingen blijkt dat de zaken op het vlak van ICT op zeer korte tijd drastisch evolueren. Het aantal bijkomende internetaansluitingen tussen november 1998 en juli 1999 vernegenvoudigde.

Gebruik van multimedia	geen gebruik		intens gebruik*	
	% thuis	% werk	% thuis	% werk
PC	60,4	22,0	20,2	33,4
GSM	70,4	39,8	16,8	12,3
CD-ROM	80,4	43,2	14,2	14,0
FAX	74,0	48,3	4,0	21,2
INTERNET	81,9	41,8	8,5	9,9
MODEM	84,1	32,9	9,7	13,3

Noot: In de survey werden 1.958 personen geënquêteerd. Intens gebruik betekent hier minstens verschillende keren per week.

Bron: APS-survey 1999.

Internetaansluitingen in België (maandelijks telling)	aantal internet- aansluitingen in België	evolutie aantal internet- aansluitingen t.o.v. vorige periode	indexcijfer 1998=100
november 1998	207.277		100,0
maart 1999	302.435	95.158	145,9
juli 1999	369.023	66.588	178,0
november 1999	735.303	366.280	354,7
maart 2000	1.353.002	617.699	652,7
juli 2000	1.869.016	516.014	901,7

Noot: telling laatste dag van de maand

Bron: NIS - Internet Services Providers Association Belgium (ISPA).

De vereniging van Belgische internetaanbieders (ISPA) maakte in juli 2000 voor het eerst een onderscheid tussen actieve en niet-actieve eindgebruikers. De actieve eindgebruikers zijn zij die in de twee maanden voor de enquêtering gebruik maakten van hun abonnement. In juli 2000 bedroeg hun aantal 872.678, dit was iets meer dan de helft van het totale aantal eindgebruikers.

Deelname van werklozen aan persoonsgerichte vorming (o.a. attitudevorming).

De VDAB startte in 1999 met het tellen van het aantal werklozen die deelnamen aan persoonsgerichte vorming. Het cumulatief aantal voor dat jaar bedroeg op 31 december 3.131 personen.

Deelname aan levensbrede vorming

De Vlaamse regering keurde op 7 juli 2000 het actieplan "Een leven lang leren in goede banen" goed. Dit plan betreft een samenwerking tussen de beleidsdomeinen Werkgelegenheid, Onderwijs en Economie.

In de eerstvolgende APS-survey zal de deelname aan levensbrede vorming voor het eerst aan bod komen.

Cijfers over de vormings- en opleidingsinitiatieven georganiseerd, erkend of gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van Onderwijs, Landbouw en Cultuur worden opgenomen in het kader van de kritische succesfactor 5.

Verhoging tevredenheid, groter welzijn.

Er is nog geen tevredenheids- en welzijnsbarometer ontwikkeld.

Kritische succesfactor 1: Een maatschappelijk gedragen visie m.b.t. het werkgelegenheidsbeleid

1. Beoogd beleidseffect:

Er is een “Vlaams (sociaal-economisch) pact voor de 21ste eeuw”

De Vlaamse regering maakte op 11 juli 2000 haar visie bekend via de zogenaamde *Kleurennota*. Dit document vormt haar inbreng tot een maatschappelijk debat, dat moet leiden tot een maatschappelijk pact.

2. Beoogd beleidseffect:

Er is een wettelijk kader voor Vlaamse sociale akkoorden

Het voorontwerp van **decreet met betrekking tot het algemeen bindend verklaren van Vlaamse sociale akkoorden** is afgewerkt. Dit moet nog op de politieke agenda worden geplaatst.

3. Beoogd beleidseffect:

Er bestaan Vlaamse sociale akkoorden

Momenteel bestaan er nog geen Vlaamse sociale akkoorden naar analogie met de federale Collectieve Arbeidsovereenkomsten (CAO). De minister van Werkgelegenheid wenst zijn beleid evenwel te realiseren via samenwerking met o.m. de sectoren. De verbintenissen (bijvoorbeeld op het vlak van werkgelegenheid, opleiding, ...) aangegaan binnen deze samenwerking worden vastgelegd in de sectorale samenwerkingsakkoorden.

Volgende tabel geeft een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de diverse **samenwerkingsakkoorden** met enkele **Vlaamse bedrijfssectoren**. Twee akkoorden werden reeds ondertekend, namelijk het akkoord met het Aanvullend Paritair Comité voor de Bedienden en dat met het Paritair Comité van de Voedingssector.

Stand van zaken m.b.t. sectorale samenwerkingsakkoorden		
Sector	Paritair comités	Status
Aanvullend paritair comité bedienden	PC 218	Ondertekend
Voedingsindustrie	PC 118-220	Ondertekend*
Confectienijverheid	PC 109	In onderhandeling
Metaalsector	PC 111	In onderhandeling
Garages en aanverwanten	PC 112, PSC 149.02-149.09	In onderhandeling*
Glasnijverheid	PC 115	In onderhandeling
Chemische sector	PC116-207	In onderhandeling
Textielsector	PC 120	In onderhandeling
Schoonmaaksector	PC 121	In onderhandeling
Bouwsector	PC 124	In onderhandeling*
Sectoren uit houtkolom	PSC 125.01-125.02-125.03-PC 126	In onderhandeling
Transportsector	PC 140	In onderhandeling
Sector van elektriciens	PSC 149.01	In onderhandeling
Sector van havenarbeiders	PC 301	In onderhandeling

* In deze sectoren wordt onderhandeld over een sectorale arbeidsmarktbenadering via een paritair beheerde poolvorming.

De samenwerking van de Vlaamse minister van Werkgelegenheid blijft niet beperkt tot de sectoren. Ook andere organisaties kunnen in een partnerschap met de overheid het beleid van de minister vorm geven.

Hierbij aansluitend kunnen volgende initiatieven vermeld worden:

- Een nieuw intersectoraal akkoord voor de **social profit**, met een looptijd van 5 jaar, werd op 29 maart 2000 ondertekend door de sociale partners en de Vlaamse ministers voor Werkgelegenheid, Welzijn en Cultuur.
- Het Besluit van de Vlaamse regering van 8 juni 2000 tot uitvoering van het decreet van 19 april 1999 met betrekking tot de **private arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest**. De aldus geïmplementeerde nieuwe erkenningsregeling bepaalt onder andere de erkenningsvoorwaarden en de modaliteiten met betrekking tot de zelfregulering van de sector.
- De Vlaamse minister voor Werkgelegenheid organiseerde op 22 juni 2000 het **forum TRIVISI**, waarin ondernemingen en andere organisaties werden opgeroepen om mee te werken, in te stappen in (pilot-) projecten, ... op het vlak van levenslang leren, verantwoord ondernemen en management in diversiteit²⁵.
- De Vlaamse regering keurde op 7 juli 2000 het **actieplan "Een leven lang leren in goede banen"** goed. Dit plan betreft een samenwerking met de ministers van Onderwijs en Economie.

4. Beoogd beleidseffect:

Meer respect en samenhang tussen verschillende actoren die onderling bijdragen tot de kwaliteit van het werk en de realisatie van de gemeenschappelijke doelen

In de loop van 2000 werden met diverse overheden 6 **samenwerkingsakkoorden** gesloten met betrekking tot **werkgelegenheid en opleiding**.

²⁵ De pioniersgroepen voorgesteld tijdens het TRIVISI forum zullen o.m. informatie over best practices opleveren die nuttig zijn voor de ontwikkeling van een visie rond wenselijke types van bedrijfsvoering en een aangepast HRM-beleid. Deze pioniersgroepen bieden eveneens de mogelijkheid aan de vertegenwoordigers van de overheden, de werknemersorganisaties, de bedrijfs- en de academische wereld om hun respectievelijke wensen en bekommernissen ter zake bekend te maken en uit te wisselen. Dit kan de haalbaarheid van de toekomstige visie alleen maar ten goede komen.

Zie ook de kritische succesfactor 7 voor cijfers over de respons m.b.t. het deelnemen aan de pioniersgroepen waarvoor tijdens het forum een oproep werd gedaan.

Aantal samenwerkingsakkoorden met andere overheden			
Opschrift	Doc.nr., Notulering, Beslissing en Datum beslissing	Agenderende minister(s)	Betrokken partijen
Samenwerkingsakkoord betreffende de inschakeling van werkzoekenden in de startbanen	VR/2000/25.02/doc.0136 - PV 8 Pt.8 - Goedkeuring Ondertekening 25.02.2000	Vanderpoorten Landuyt	Staat, Gemeenschappen en Gewesten
Samenwerkingsakkoord betreffende het Brussels Nederlandstalig Comité voor Tewerkstelling en Opleiding (BNCTO)	VR/2000/17.03/doc.0203 - PV 10 Pt.26 - Goedkeuring Ondertekening 17.03.2000	Landuyt	Vlaamse Gemeenschap en Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Samenwerkingsakkoord betreffende de uitwisseling van technische stages en taalstages	VR/2000/17.03/doc.0204 - PV 10 Pt.27 - Goedkeuring Ondertekening 17.03.2000	Landuyt	Vlaamse Gemeenschap en Waals Gewest
Samenwerkingsakkoord betreffende de uitwisseling van technische stages en taalstages	VR/2000/16.06/doc.0536 - PV 24 Pt.18 - Goedkeuring Ondertekening 16.06.2000	Landuyt	Vlaamse Gemeenschap en Franse Gemeenschapscommissie v/h Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Samenwerkingsakkoord betreffende de sociale economie	VR/2000/16.06/doc.0547 - PV 24 Pt.28 - Goedkeuring Ondertekening 16.06.2000	Landuyt	Staat, Gewesten en Duitstalige Gemeenschap
Kaderovereenkomst omtrent lokaal werkgelegenheidsbeleid en de lokale werkwinkel *	Ondertekening 6.04.2000	Landuyt	Staat, Vlaamse Gemeenschap en Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

Bron: Vademecum van de Vlaamse regering, 20 juni 2000, hoofdstuk 4.8, * Administratie Werkgelegenheid.

Zoals reeds vermeld in de tabel 'Samenwerkingsakkoorden (van de Vlaamse overheid) met andere overheden' werd op 6 april 2000 een **kaderovereenkomst** ondertekend door **de federale, de Vlaamse en de lokale overheid** omtrent **lokaal werkgelegenheidsbeleid en de lokale werkwinkel**.

Het samenbrengen van het lokaal werkgelegenheidsbeleid onder één dak (lokale werkwinkel) en het op elkaar afstemmen van alle betrokken lokale actoren maakte onder andere volgende zaken mogelijk:

- Het **samenwerkingsakkoord inzake de bevordering van de werkgelegenheid van personen met een handicap** via de uitbouw van de lokale dienstverlening dat op 30 mei 2000 werd ondertekend door de Vlaamse ministers Landuyt en Vogels.
- De samenwerking van de niet-commerciële, de commerciële en de lokale actoren teneinde het recht op een **geïntegreerde basisdienstverlening in het kader van de trajectbegeleiding** concreet vorm en inhoud te geven. Dit resulteerde onder andere in één Vlaams onafhankelijk trajectbepalingsconcept en in de integratie van de categoriale trajectbegeleidingsdiensten (ATB, OCMW, CDO).

Kritische succesfactor 2: Het verbeteren van de afstemming van de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt

1. Beoogd beleidseffect: Optimale toeleiding

In het kader van een meer optimale toeleiding vermelden we volgende initiatieven:

- Een **sectoraal pact** werd gesloten tussen de Vlaamse regering en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten met betrekking tot de lokale werkwinkels en de lokale werkgelegenheid.
- De uitbouw van een nieuw Vlaams toeleidingsplan werd gerealiseerd in **samenwerking met de niet-commerciële, de commerciële en lokale actoren**. Dit resulteerde onder andere in de integratie van de categoriale trajectbegeleidingsdiensten (ATB, OCMW, CDO) in één **Vlaams onafhankelijk trajectbepalingsconcept**.
- Het **samenwerkingsakkoord inzake de bevordering van de werkgelegenheid van personen met een handicap** via de uitbouw van de lokale dienstverlening. De Vlaamse minister Landuyt en Vogels ondertekenden dit akkoord op 30 mei 2000.

Aantal en kwaliteit van de contacten tussen private en openbare arbeidsbemiddelaars

In 1999 werd een vrij ruim samenwerkingsakkoord gesloten tussen de VDAB en de Federatie van de Uitzendbureaus (UPEDI).

De doelstellingen van deze overeenkomst zijn:

- Het verruimen van de kennis van de Vlaamse arbeidsmarkt en van de beroepsopleidingsbehoeften.
- Het verhogen van de instroommogelijkheden voor werkzoekenden en in het bijzonder van de risico-groepen.
- Het optimaliseren van de werking van de VDAB en de uitzendbedrijven

De resultaten van de overeenkomst zijn:

- De leden van UPEDI krijgen toegang tot de WIS- en KISS-databank van de VDAB. Zij maken actief en intensief gebruik van deze mogelijkheden.
- Het aantal doorverwijzingen naar de VDAB-trajectwerking is beperkt. Slechts 33 namen werden doorgegeven aan de VDAB, waarvan 23 voor begeleiding en 10 voor opleiding. Sommige van deze doorverwijzingen waren louter informatieve testcases.

Het aantal **erkende private bemiddelingsbureaus** steeg van 641 in 1998 naar 743 in 1999.

Aantal erkende private bemiddelingsbureaus	1998 aantal	1999 aantal	evolutie
Uitzendarbeid	89	101	12
Werving en selectie	286	311	25
Schouwspelartiesten	99	135	36
Headhunters voor personen met een hogere opleiding	167	196	29
Totaal	641	743	102

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

Percentage van werkzoekenden aan wie een werkaanbod wordt gedaan (private en openbare arbeidsmarktbemiddelaars)

Door het gebruik van het WIS-systeem en de bekendmaking van de vacature via het internet kan de **openbare arbeidsbemiddelaar VDAB** het aantal werkzoekenden dat via haar diensten een werkaanbod kreeg niet meer berekenen op basis van de klassieke registratiemethode. Om dit op te vangen gebruikt de VDAB een combinatie van 3 systemen waarvan de resultaten in de volgende tabel worden weergegeven.

Werkaanbod door VDAB	1998	1999	Evolutie aantal	Evolutie %
Aantal klassieke verwijzingen naar vacatures	330.335	365.319	34.984	10,6%
Aantal WIS-raadplegingen	48.284.172	53.532.331*	5.248.159	10,9%
Aantal KISS-selecties door werkgevers	109.182	197.336	88.154	80,7%

* waarvan 10 miljoen raadplegingen via het internet.

Bron: VDAB

In 1999 screende de VDAB 83.494 werkzoekenden in het kader van het Europese richtsnoer 3. Dit stemde overeen met 20,3% van het totaal aantal werkzoekenden dat zich aanmeldde.

In 1998 waren er in het Vlaams Gewest 276.830 werkzoekende klanten²⁶ ingeschreven bij **private arbeidsbemiddelaars**, meer bepaald bij de uitzendbureaus.

Uitzendbureaus Vlaams Gewest	1997	1998	Evolutie aantal	Evolutie %
Aantal gebruikers	47.146	48.409	1.263	2,7%
Aantal kandidaat- uitzendkrachten	245.013	276.830	31.817	13,0%

Bron: Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (Bewerking Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid)

2. Beoogd beleidseffect: Snellere en betere invulling van vacatures

Voor de gewone vacatures bedroeg de gemiddelde tijd die de VDAB nodig had om deze in te vullen, m.a.w. de **looptijd**, 44 dagen in 1999. In 1998 was dit slechts 39 dagen. Eenzelfde trend tekende zich af bij de vacatures voor knelpuntberoepen waarvan de looptijd groeide van 63 dagen in 1998 naar 70 dagen in 1999.

3. Beoogd beleidseffect: De arbeidsmarktbemiddelaars geven signalen m.b.t. opleidingen

Op basis van het in 1999 gesloten samenwerkingsakkoord tussen de VDAB en de Federatie van de Uitzendbureaus (UPEDI) werden een beperkt aantal **signalen vanuit de sector gegeven met betrekking tot de opleidingen**. Tot op heden (september 2000) ontving de VDAB slechts 10 aanvragen voor beroepsopleiding via de communicatielijnen van UPEDI.

²⁶ De werkzoekenden kunnen zich tezelfdertijd als klant inschrijven bij verschillende uitzendbureaus. Dit betekent dat eenzelfde persoon via deze methode meerdere malen kan worden geteld.

In het kader van de sectorale samenwerkingsakkoorden (zie kritische succesfactor 1) zullen de sectoren informatie doorgeven m.b.t. opleidingen.

4. Beoogd beleidseffect:

De ondernemingen voeren een professioneel HRM-beleid

Gegevens m.b.t. de **kwaliteit en de omvang van het HRM-beleid** gevoerd binnen de ondernemingen zijn nog niet beschikbaar. Recent werd een VIONA-onderzoek goedgekeurd waarbij ondernemingen onder andere hierover zullen bevraagd worden tijdens de periode 2001-2004.

5. Beoogd beleidseffect:

De ondernemingen winnen advies in en maken gebruik van de instrumenten die het VIZO, de sectorfondsen en beroepsverenigingen bieden

Op het ogenblik van de redactie van deze tekst zijn geen cijfers beschikbaar over de mate waarin de ondernemingen gebruik maken van de instrumenten die het VIZO, de CMO's en andere organisaties aanbieden.

Kritische succesfactor 3:**Het voeren van een beleid gericht op evenredige participatie van alle bevolkingsgroepen aan de arbeidsmarkt****1. Beoogd beleidseffect:****Een optimale trajectbegeleiding**

Dit betekent:

- een grotere participatie van doelgroepen in trajecten en acties
- meer maatwerk en doelgroepgerichte acties
- meer vraaggestuurd
- kortere trajecten

De VDAB startte haar **trajectwerking** in 1999 en telde tijdens dat jaar 68.627 deelnemers. Van 67.759 deelnemers was het doelgroepprofiel gekend. De overige 868 personen, zonder gekende profielgegevens, namen deel in het kader van de social profit opleiding voor werknemers (WNVLAP).

De cijfers in onder vermelde tabel illustreren de **participatie van de diverse doelgroepen binnen de trajectwerking** en het verschil ervan ten opzichte van hun relatief aandeel binnen de totale groep van werkzoekenden. De relatieve aanwezigheid van de jongeren en de laaggeschoolden in de trajecten is groter dan hun relatief aandeel in de totale werkzoekende bevolkingsgroep. De vrouwen, de allochtonen en vooral de 45- plussers zijn ondervetegenwoordigd binnen de trajectwerking in vergelijking met hun aanwezigheid onder de werkzoekenden.

Doelgroep trajectbegeleiding 1999	aantal deelnemers trajecten	% aandeel in trajecten (1)	% aandeel in totale werkzoekenden populatie (2)	verschil (1-2)
Vrouwen	36.579	54%	58%	-4%
Laaggeschoolden	43.920	64%	58%	6%
Jongeren	21.595	33%	25%	8%
45-plussers	7.432	11%	23%	-12%
Etnische allochtonen	5.703	9%	13%	-4%
Totaal	67.759	100%	100%	

Bron: VDAB.

Het samenwerkingsakkoord gesloten tussen het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap en de VDAB²⁷ heeft onder andere de volledige integratie tot doel van de Arbeidstrajectbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap binnen de lokale werkwinkels en de regionale steunpunten van de VDAB.

Het **aantal dagen tussen een aanvraag voor een beroepsspecifieke opleiding** (bij de VDAB) en de effectieve **start van de opleiding voor de cursist** was gemiddeld 20,7. Dit cijfer is berekend op basis van het voortschrijdend gemiddelde voor de periode oktober 1999 - maart 2000 met betrekking tot alle opleidingen in de trajectwerking.

²⁷ Dit sluit aan bij het m.b.t. kritische succesfactor 1 gemelde samenwerkingsakkoord dat werd ondertekend door de Vlaamse ministers Landuyt en Vogels.

De VDAB zal pas een relevant cijfer kunnen geven over **de evolutie inzake trajectduur m.b.t. doelgroeppersonen** wanneer er een evenwicht wordt bereikt in de caseload van de trajectwerking. Dit betekent dat het aantal nieuwe trajecten eerst meer in verhouding moet staan tot het aantal uitgevoerde trajecten.

Uit een eerste kwaliteitsonderzoek bij de VDAB in 1999 bleek dat 76% van de **werkzoekenden de trajectbegeleidingen als "goed" tot "zeer goed" beoordeelden**. In het najaar 2000 zullen de resultaten van de tweede bevraging gekend zijn.

2. Beoogd beleidseffect: “Toegenomen” bedrijfsgeloof

Toegenomen bedrijfsgeloof moet ervoor zorgen dat:

- **meer bedrijven deelnemen aan positieve actieprogramma's**
- **bedrijven openstaan voor een arbeidsorganisatie die oog heeft voor alle werknemers (kop en peloton)**

Cijfers over het **relatieve bereik van de positieve actieprogramma's** zijn nog niet beschikbaar. In het kader van strategische doelstelling 2 werden deze acties met betrekking tot de verschillende doelgroepen reeds beknopt vermeld.

De evolutie met betrekking tot de tewerkstelling van personen met een handicap werd reeds behandeld in het kader van de strategische doelstelling 2.

3. Beoogd beleidseffect: **Een evenredige vertegenwoordiging van bevolkingsgroepen die momenteel ondermaats scoren wat betreft werkzaamheidsgraad in de werkende bevolking (aantallen, niveau, functies)**

Dit betekent:

- **meer instroming en doorstroming in een baan**
- **meer duurzame tewerkstelling (goed statuut, contract onbepaalde duur, ...)**
- **minder uitstroom uit een baan**

De **werkzaamheidsgraad van de diverse doelgroepen** werd reeds toegelicht in de tekst m.b.t. de strategische doelstellingen 2 en 3.

Bijkomende indicatoren met betrekking tot de **aard van de job waarin personen uit deze bevolkingsgroepen werkzaam zijn** moeten nog ontwikkeld worden. De geplande enquête bij de ondernemingen in het kader van VIONA (2001-2004) zal hiervoor een oplossing bieden.

De Vlaamse minister voor Werkgelegenheid organiseerde op 22 juni 2000 het forum TRIVISI, waarin ondernemingen werden opgeroepen om mee te werken, in te stappen in (piloot-)projecten, ... op het vlak van levenslang leren, verantwoord ondernemen en management in diversiteit.²⁸

²⁸ Zie voetnoot 25.

Kritische succesfactor 4: Bijdragen tot een betere afstemming van het onderwijs en de arbeidsmarkt

1. Beoogd beleidseffect: Afstemming onderwijs – bedrijfsleven

Dit betekent:

- toename arbeidsplaatsen/werkervaringsplaatsen voor deeltijds lerenden
- meer uitwisselingsprojecten bedrijfsleven/onderwijs
- meer mogelijkheden tot beroepsoriënterende stages, ook voor hogergeschoolden
- het onderwijs heeft een beter zicht op de gewenste kwalificaties vanuit het bedrijfsleven
- sectorovereenkomsten met een opleidingscomponent

De lichtjes groeiende groep **deeltijds lerenden** (+0,9%) had het tijdens het lopende schooljaar enigszins moeilijker om een **arbeids- of werkervaringsplaats** (-4%) te vinden in vergelijking met het vorige schooljaar.

Aantal deeltijds lerenden	1998-1999		1999-2000		evolutie		
	aantal	aandeel %	aantal	aandeel %	absoluut	relatief	procent-punten
<i>Totaal aantal deeltijds lerenden</i>	5.672	100,00	5.725	100,00	53	0,9%	
Zonder arbeids- of werkervaringsplaats	2.553	45,01	2.735	47,72	182	7,1%	2,7pp
Met arbeids- of werkervaringsplaats	3.119	54,99	2.993	52,28	-126	-4,0%	-2,7pp

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Onderwijs.

Tijdens de periode 1998-1999 steeg het aantal leerlingen uit het secundair onderwijs die deelnamen aan **internationale uitwisselingsprojecten en stages** met 41,8%. Eenzelfde trend werd genoteerd met betrekking tot de studenten uit het hoger en het universitair onderwijs, de werkenden en de werkzoekenden. Voor laatstgenoemde groep bedroeg het groeipercentage 32,2%. De kleine absolute groeicijfers vereisen een voortzichtige, relativerende interpretatie van deze procentuele evolutiecijfers.

Aantal deelnemers uitwisselingsprogramma's en stages	1998	1999	evolutie aantal	evolutie %
<i>Secundaire scholen</i>				
Aantal projecten	32	*		
Aantal deelnemers	323	458	135	41,8%
<i>Hogescholen, universiteiten, werkenden en werkzoekenden</i>				
Aantal projecten	1	3	2	200,0%
Aantal deelnemers	90	119	29	32,2%

* Cijfer pas gekend eind 2000.

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Onderwijs.

De VDAB werkte in 1998 met 27 verschillende **beroepsprofielen**. Deze profielen werden ontwikkeld door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). In 1999 werden er 35 gehanteerd. Sommige van deze profielen zijn op hun beurt clusterings van deelprofielen. Sinds de

opstart van de trajectwerking in 1999 beschikt de VDAB over 38 profieltesten waarmee zij reeds 5.492 profielbepalingen uitvoerden.

In het kader van de kritische succesfactor 1 werden de verschillende **samenwerkingsakkoorden** tussen de diverse overheden alsook de sectorale akkoorden vermeld. De meeste daarvan hebben een **opleidingscomponent**.

2. Beoogd beleidseffect: Startkwalificatie

Dit betekent:

- **meer tussentijdse diploma's**
- **meer schoolverlaters met een diploma**
- **instroom in de werkloosheid van schoolverlaters verkleint**

Er zijn nog geen SONAR-gegevens²⁹ beschikbaar over het **aantal jongeren dat afstudeert met een startkwalificatie**. Deze zullen ten vroegste eind 2000 beschikbaar zijn.

De statistische informatie over de schoolverlaters van de VDAB wijst op een vrij minimale toename van deze groep nieuw ingeschreven werkzoekenden bij de VDAB. Na afloop van het schooljaar 1998-1999 schreven zich 51.034 schoolverlaters in. Eén schooljaar later waren er dat 50.324, wat neerkomt op een vermindering met 1,4%. De onderlinge verschillen binnen de groep **schoolverlaters op basis van hun scholingsgraad** zijn eveneens gering. Deze cijfers moeten met de nodige voorzichtigheid behandeld worden omdat niet alle schoolverlaters zich inschrijven bij de VDAB. Zo zullen zij die al vóór het einde van hun laatste schooljaar of onmiddellijk daarna werk vinden dit meestal niet doen.

Het percentage schoolverlaters dat in de maand mei volgend op hun laatste schooljaar nog werkzoekend is, verminderde tijdens diezelfde periode met 1,3%, meer bepaald van 18,7% naar 17,4%.

Schoolverlaters scholingsgraad	% aandeel binnen totale groep schoolverlaters		
	1997-1998	1998-1999	evolutie
maximaal diploma LO	7,1%	7,1%	0,0pp
maximaal diploma LSO	9,2%	9,6%	0,4pp
maximaal diploma HSO	44,5%	44,6%	0,1pp
maximaal diploma HOBV	29,8%	29,6%	-0,2pp
maximaal diploma UNIV	9,4%	9,1%	-0,3pp
Totaal aantal schoolverlaters	51.034	50.324	-1,4%

Bron: VDAB, Studie schoolverlaters in Vlaanderen 1998-1999.

3. Beoogd beleidseffect: De leerlingen zijn tevreden over de onderwezen kennis en vaardigheden

Gegevens van SONAR over de **tevredenheid van leerlingen** zullen ten vroegste eind 2000 beschikbaar zijn.

²⁹ SONAR: Studiegroep "Van Onderwijs naar Arbeidsmarkt". De longitudinale studie m.b.t. de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt kadert in het programma beleidsvoorbereidend onderzoek van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

4. Beoogd beleidseffect:

Een goede overgang van de school naar bedrijfsleven

Informatie op basis van één of meer **overgangsparemeter(s) onderwijs – bedrijfsleven**, eveneens te onderzoeken in het kader van SONAR, is evenmin beschikbaar op dit moment. Gegevens over de schoolverlaters van de VDAB (zie hoger vermelde beleidseffect 2) bieden een eerste inzicht. De cijfers over het deeltijds leren, opgenomen in het kader van de kritische succesfactor 5, kunnen ook hier als indicator worden gebruikt.

Kritische succesfactor 5: Het stimuleren van permanente vorming voor werknemers en werkzoekenden

1. Beoogd beleidseffect:

Democratisering van de permanente vorming: toegang verbreden

Zeer recente informatie voor Vlaanderen over de **deelname van (alle) werkenden en werkzoekenden aan permanente vorming** ontbreekt momenteel.

De resultaten van de sociale balansen van 1998 tonen aan dat zowat 36,5% van het personeel in de particuliere bedrijven *in België* genoot van een opleiding, die gemiddeld ongeveer 36 uren duurde. Het totale bedrag dat aan vorming werd uitgegeven, stemt overeen met gemiddeld 1,4% van de totale arbeidskost. In 1996 beliep dit aandeel slechts 1,2%. Het uitgegeven bedrag en het aantal uren opleiding voor vrouwen is kleiner dan voor mannen.

Op dit ogenblik loopt een wetenschappelijk onderzoek waarbij een nulmeting van de opleidingsinspanningen in Vlaanderen zal worden uitgevoerd. De cijfers over opleiding en vorming in het kader van de Vlaamse beleidsdomeinen Landbouw en Sociaal Cultureel Werk, vermeld bij de volgende kritische succesfactor, werden uit het desbetreffende interimrapport gehaald.

Uit de enquêtes naar de arbeidskrachten (EAK) blijkt dat de deelname aan opleiding en vorming door de bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar) in Vlaanderen tijdens de jaren 1996-1997 toenam. Het groeipercentage op basis van de absolute cijfers bedroeg 27% voor de werkenden. Dit cijfer overtrof in ruime mate de toename met 8,5% van de werkzoekenden. De kleinere evolutiecijfers met betrekking tot de relatieve aandelen van de deelgroepen in opleiding waren echter ook alle positief.

Het relatief aandeel van de werkenden in opleiding ten opzichte van de totale werkende bevolking steeg van 3,2% naar 4 %. Dit was een toename met 0,8 procentpunten. Voor de werkzoekende bevolking bedroeg de stijging 0,5 procentpunten. Het relatieve aandeel van de werkzoekenden in opleiding ten opzichte van de totale werkzoekende bevolking steeg van 4,4% naar 4,9%.

Bevolking op beroepsactieve leeftijd (15-64 jaar)	1996	1997	Evolutie
Aantal werkenden in opleiding	73.800	93.800	27,0%
Aandeel werkenden in opleiding t.o.v. totale werkende bevolking	3,2%	4,0%	0,8pp
Aantal werkzoekenden ³⁰ in opleiding	6.300	6.800	8,5%
Aandeel werkzoekenden in opleiding t.o.v. totale werkzoekende bevolking	4,4%	4,9%	0,5pp
<i>Totale bevolking in opleiding</i>	<i>532.400</i>	<i>556.800</i>	<i>4,6%</i>
<i>Aandeel totale bevolking in opleiding t.o.v. totale bevolking</i>	<i>13,5%</i>	<i>14,2%</i>	<i>0,7pp</i>

Bron: NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV).

³⁰ Dit zijn de werkzoekenden zoals gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie, de zogenaamde ILO-werklozen.

De enquête naar arbeidskrachten werd in 1999 gewijzigd. De resultaten ervan kunnen niet zonder meer vergeleken worden met deze uit de vorige enquêtes. In de volgende tabel worden de opleidingsgegevens voor 1999 apart vermeld.

	Werkenden	Werklozen	Inactieven	Totale bevolking
Totaal				
- Aantal	218.475	15.804	398.262	632.541
- % in totale populatie	8,8%	11,3%	17,4%	12,9%
Waarvan basisvorming:				
- aantal	28.130	5.526	373.582	407.238
- % in totale vorming	12,9%	35,0%	93,8%	64,4%
Waarvan beroepsvorming:				
- aantal	160.755	8.084	10.850	179.689
- % in totale vorming	73,6%	51,2%	2,7%	28,4%
Waarvan persoonlijke ontwikkeling:				
- aantal	29.590	2.193	13.829	45.612
- % in totale vorming	13,5%	13,9%	3,5%	7,2%

Bron: NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV).

In het kader van op de opleidingen die in 1999 georganiseerd, erkend of gesubsidieerd werden door de **VDAB** volgden de werkzoekenden in het totaal 9.316.111 uren opleiding. Dit was een toename van 16,18% ten opzichte van 1998. Voor de werkenden waren deze cijfers respectievelijk 1.418.864 opleidingsuren, een vermindering van 3,17%

De cijfers m.b.t. permanente vorming georganiseerd, erkend en gesubsidieerd door het **Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap** worden per betrokken beleidsdomein vermeld.

Onderwijs

Binnen de diverse onderwijstypes voor permanente vorming stijgt het aantal deelnemers. Het aantal opleidingen in het afstandsonderwijs stijgt lichtjes. Het modulaire systeem³¹ neemt vooral in het secundair onderwijs voor sociale promotie toe.

Enkele kerncijfers m.b.t. Permanente Vorming	1997-1998	1998-1999	Evolutie absoluut	Evolutie %
<i>Deeltijds kunstonderwijs</i>				
Budget (in miljoen BEF)	4.463,30	4.610,80	147,50	3,30%
Deelnemers	135.341,00	138.264,00	2.923,00	2,16%
Aantal opties	2.451,00	2.560,00	109,00	4,45%
Aantal gefinancierde uren per week	60.024,00	60.003,00	-21,00	-0,03%
<i>Afstandsonderwijs</i>				
Budget (in miljoen BEF)	52,80	75,80	23,00	43,56%
Deelnemers	23.887,00	48.882,00	24.995,00	104,64%
Aantal opleidingen	66,00	64,00	-2,00	-3,03%
<i>Basiseducatie</i>				
Budget (in miljoen BEF)	596,30	601,20	4,90	0,82%
Deelnemers	14.779,00	16.902,00	2.123,00	14,36%
Aantal leerdomeinen	5,00	5,00	0,00	0,00%
Aantal deelnemersuren	1.213.655,00	1.360.950,00	147.295,00	12,14%
<i>Sociale promotie *</i>				
Budget (in miljoen BEF)	4.033,20	4.260,70	227,50	5,64%
Deelnemers Secundair Onderwijs sociale promotie	127.348,00	138.620,00	11.272,00	8,85%
Deelnemers Hoger Onderwijs sociale promotie	14.116,00	14.943,00	827,00	5,86%
Aantal studiegebieden	594,00	608,00	14,00	2,36%
Aantal opleidingsuren per week	59.915,00	54.985,00	-4.930,00	-8,23%

* Zie volgende tabel voor aantal deelnemers en studiegebieden volgens soort onderwijsstelsel (traditioneel en modulaire)

Bron: Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Administratie Onderwijs

Aantal deelnemers en studiegebieden in het onderwijs voor Sociale Promotie volgens onderwijsstelsel	1997-1998	1998-1999	Evolutie absoluut	Evolutie %
<i>Secundair Onderwijs</i>				
Aantal deelnemers traditioneel systeem	90.012	92.462	2.450	2,72%
Aantal deelnemers modulaire systeem	37.336	46.158	8.822	23,63%
Aantal studiegebieden traditioneel systeem	425,00	429,00	4,00	0,94%
Aantal studiegebieden modulaire systeem	73,00	82,00	9,00	12,33%
<i>Hoger onderwijs</i>				
Aantal deelnemers traditioneel systeem	9.888	10.609	721	7,30%
Aantal deelnemers modulaire systeem	4.228	4.334	106	2,51%
Aantal studiegebieden traditioneel systeem	86,00	85,00	-1,00	-1,16%
Aantal studiegebieden modulaire systeem	10,00	12,00	2,00	20,00%

Bron: Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Administratie Onderwijs.

³¹ Het traditioneel stelsel werkt op basis van leerjaren. Het modulaire stelsel werkt met kapitaliseerbare eenheden. In het modulaire systeem bepalen de cursisten zelf de inhoud en de duur van hun studiepakket.

Landbouw

Niettegenstaande het stabiele aantal deelnemers aan landbouwstages nam het aantal stage-uren tijdens de periode 1997-1998 met ruim 40% fors toe. Het totaal aantal deelnemers binnen landbouwvorming steeg met 20,54%.

Aantal deelnemers en gesubsidieerde uren Landbouwvorming	1997	1998	1999*	1997-1998 evolutie aantal	1997-1998 evolutie %
<i>Cursussen</i>					
Aantal deelnemers	4.793	5.414		621	12,96%
Aantal uren	15.639	16.659	17.111	1.020	6,53%
<i>Stages</i>					
Aantal deelnemers	336	365		-1	-0,30%
Aantal uren	1.926	2.694	2.154	768	39,88%
<i>Korte vorming**</i>					
Aantal deelnemers	245.968	296.887		50.919	20,70%
Aantal uren	9.945	10.077	9.965	132	1,33%
<i>Voordrachten</i>					
Aantal uren	2.681	2.805	3.046	124	4,63%
<i>Totaal</i>					
Totaal aantal deelnemers***	251.097	302.666		51.569	20,54%
Totaal aantal uren	30.191	32.235	32.276	2.044	6,78%

* Aantal aanvragen per 31/12/1999 - aantal deelnemers zijn nog niet beschikbaar

** Indicatieve ramingen

*** Met dubbeltellingen want cursisten die geen basisopleiding landbouw genoten volgen zowel een algemene en een praktijkgerichte cursus en bezetten ook stageplaatsen

Bron: Jaarverslag 2000 Administratie Land- en Tuinbouw (Bewerking Idea Consult, Ontwikkeling van een monitoringinstrument voor de opleidingsinspanningen in Vlaanderen, Interimrapport, september 2000, pg. 10-11)

Cultuur

Met het nodige voorbehoud kan een positieve evolutie vastgesteld worden met betrekking tot het aantal deelnemers aan cursussen in het kader van het Sociaal Cultureel Werk tijdens de periode 1997 tot en met 1999. De evolutie van het aantal vormingsuren was tijdens diezelfde periode niet eenduidig. De vermindering tussen 1997 en 1998 werd gecompenseerd door de iets grotere stijging tijdens de periode 1998-1999.

Aantal deelnemers en gesubsidieerde uren Sociaal Cultureel Werk	1997	1998	1999	1997-1998 evolutie aantal	1997-1998 evolutie %	1998-1999 evolutie aantal	1998-1999 evolutie %
Aantal deelnemers *	247.154	252.111	281.295	4.957	2,01%	29.184	11,56%
Aantal uren	153.245	150.258	154.541	-2.987	-1,94%	4.283	2,85%

* Met dubbeltellingen en voor 1998 en daarop berekende evoluties enkel voorlopige cijfers van het aantal deelnemers

Bron: Administratie Cultuur (Bewerking Idea Consult, Ontwikkeling van een monitoringinstrument voor de opleidingsinspanningen in Vlaanderen, Interimrapport, september 2000, pg 11-12)

De Vlaamse minister voor Werkgelegenheid organiseerde op 22 juni 2000 het forum TRIVISI, waarin ondernemingen werden opgeroepen om mee te werken, in te stappen in (piloot-)projecten, ... op het vlak van levenslang leren, verantwoord ondernemen en management in diversiteit³².

³² Zie voetnoot 25.

2. Beoogd beleidseffect: Inzicht in en betere afstemming van het opleidingsaanbod

Edufora werd in 1998 opgericht als coördinatiecel met betrekking tot opleiding en vorming in Vlaanderen.

Hierbij volgt een overzicht van de stand van zaken met betrekking tot de drie grote doelstellingen van Edufora:

- **Educatieve kaart:**
Dit is een databank waarin gegevens met betrekking tot het aanbod en de vraag van opleiding en vorming zal worden gecentraliseerd. Met aanbod worden de opleidings- en vormingsorganisaties en instellingen bedoeld. De vraag handelt over de gebruikers of de zogenaamde cursisten. De opstart ervan werd gepland tegen begin oktober 2000 maar enige vertraging is zeer waarschijnlijk.
- **Behoeftendekkingsrapport:**
De verschillende lokale Edufora moeten een analyse maken van de educatieve behoeften in bepaalde door hen gekozen deelterreinen. De streefdatum hierbij is 1 januari 2001.
- **Educatief richtplan:**
Dit moet een instrument worden waarmee onder andere de wijze waarop het gevoerde opleidingsbeleid beantwoordt of tegemoet komt aan de vastgestelde behoeften kan worden onderzocht. Het moet een opvolgings- en evaluatiesysteem worden. Er is nog geen concrete timing afgesproken.

3. Beoogd beleidseffect: Het aandeel in de loonmassa dat ondernemingen aan opleiding besteden wordt opgetrokken tot 1,9%

Volgens gegevens van de Sociale Balans bedroeg het **aandeel van de opleidingskosten in de totale personeelskosten** in Belgische ondernemingen 1,4% in 1998. In 1997 was dit 1,3%.

4. Beoogd beleidseffect: De mate waarin het opleidingsaanbod geprofessionaliseerd is

Dit betekent:

- **meer ondernemingen hebben een opleidingsplan**
- **opleidingen worden gecertificeerd**

Het VIONA-onderzoek waarin de ondernemingen gedurende de periode 2001-2004 zullen worden bevraagd zal in de toekomst een idee geven m.b.t. het **aantal ondernemingen die een opleidingsplan hebben**.

Met betrekking tot het **aantal gecertificeerde opleidingen** meldt de VDAB het bestaan van 1 gecertificeerde opleiding in de voedingssector (HACCP).

De weinige beschikbare cijfers over de opleidingen georganiseerd en of gesubsidieerd in het kader van de **Sectorale opleidingsfondsen** laten voorlopig niet toe een correct zicht te verwerven over de opleidingsinspanningen van de ondernemingen in België. De situatie met betrekking tot Vlaanderen is nog minder duidelijk. Dit blijkt uit het reeds vermelde Interimrapport voor de ontwikkeling van een monitoringsysteem met betrekking tot opleiding en vorming in Vlaanderen.

**Kritische succesfactor 6:
Bijdragen tot een samenleving/maatschappelijk systeem die/dat
gericht is op verhoging en verbreding van de individuele
ontplooiingskansen****1. Beoogd beleidseffect:****Een stijgende deelname aan levensbrede vorming**

Informatie over de **deelname aan levensbrede vorming** is op dit ogenblik nog niet beschikbaar. Het reeds m.b.t. beleidseffect 2 van de kritische succesfactor 5 vermelde initiatief Edufora zal daar in de toekomst verandering in brengen.

Onder hoger vermelde kritische succesfactor 5 werden reeds cijfers over de **deelname aan permanente vorming** opgenomen.

Deze 2 indicatoren zullen in de APS-survey 2000 voor het eerst worden opgenomen.

2. Beoogd beleidseffect:**Een aangepaste visie en beleidskader (breder dan het
werkgelegenheidsdomein)**

Op 7 juli 2000 werd het actieplan "Een leven lang leren in goede banen" door de Vlaamse regering goedgekeurd. In dit plan werden onder andere de gemaakte afspraken tussen de verschillende partners inzake onderwijs en vorming opgenomen.

Kritische succesfactor 7: Het aantrekkelijker maken van de werkomgeving

1. Beoogd beleidseffect: Een grotere arbeidstevredenheid

Verschillende indicatoren die aansluiten bij dit beoogd beleidseffect werden reeds behandeld in de tekst bij strategische doelstelling 3. Zoals onder andere de cijfers over de **tevredenheid arbeid - vrije tijd** en over het onderzoek naar de **tevredenheid over verschillende aspecten van de arbeid**. Beide tabellen bevatten resultaten van de APS-surveys uitgevoerd in 1998 en 1999. In de Survey met betrekking tot het jaar 2000 zal dit onderwerp opnieuw en uitgebreider aan bod komen.

2. Beoogd beleidseffect: De kloof tussen de officiële en werkelijke arbeidsduur verkleint

Cijfers over de **kloof tussen de officiële en werkelijke arbeidsduur**, met andere woorden het verschil tussen de gewoonlijk gepresteerde en de werkelijk gepresteerde arbeidsuren, zijn slechts volledig voor België. Ter zake werd voor de periode 1997-1998 een toename van de kloof vastgesteld.

Gemiddeld aantal arbeidsuren tijdens referentieweek	1997	1998	evolutie
<i>België</i>			
1. werkelijk gepresteerd	37,9	38,5	+0,6
2. gewoonlijk gepresteerde (aanleunend bij conventionele arbeidsduur)	37,6	38,0	+0,4
<i>verschil tussen 1 en 2</i>	<i>0,3</i>	<i>0,5</i>	<i>+0,2</i>
<i>Vlaanderen</i>			
werkelijk gepresteerd	37,9	38,6	+0,7

Bron: Eurostat en LFS voor België / NIS - EAK voor Vlaanderen.

3. Beoogd beleidseffect: Mensen slagen erin arbeid te combineren met andere levenssferen

Met betrekking tot de **tevredenheid over de combinatie arbeid – gezin – vrije** werden reeds cijfers vermeld in het kader van de strategische doelstelling 3.

4. Beoogd beleidseffect: Meer opleidings- en loopbaanbegeleidingsmogelijkheden

Een coördinatie van de **informatie over het volledige aanbod** van opleidings- en loopbaanbegeleidings-mogelijkheden in Vlaanderen is, zoals reeds vermeld m.b.t. de kritische succesfactor 5, één van de doelstellingen van Edufora. Daarbij aansluitend werd gewezen op het lopende wetenschappelijke onderzoek ter voorbereiding van het **monitoringsysteem m.b.t. opleidingsinspanningen** in Vlaanderen.

5. Beoogd beleidseffect:

Een visie rond de ontwikkeling van bedrijfsvoering en aangepast HRM-beleid

De pioniersgroepen voorgesteld tijdens het forum TRIVISI, vermeld onder de kritische succesfactor 1, zullen o.m. informatie over best practices opleveren die nuttig zijn voor de ontwikkeling van **een visie rond wenselijke types van bedrijfsvoering en een aangepast HRM-beleid**.

Hierbij aansluitend worden cijfers gegeven over de respons van de ondernemingen op de uitnodiging van de Vlaamse minister van Werkgelegenheid, geformuleerd tijdens het TRIVISI forum op 22 juni 2000, om deel te nemen aan de TRIVISI-pioniersgroepen.

TRIVISI-pioniersgroepen	voorlopig aantal kandidaat deelnemers / geïnteresseerden
Diversiteit	54
Lerende bedrijven	92
Stakeholder management	52
Wensen info te ontvangen van de vergaderingen	62

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

Kritische succesfactor 8: Het aantrekkelijker maken van de arbeid

1. Beoogd beleidseffect: Betere concurrentiepositie

De tabel geeft een aanduiding over de **relatieve loonkostenevolutie** t.o.v. 3 buurlanden, tevens onze **belangrijkste handelspartners**.

Globaal gezien evolueren de loonkosten van de Belgische ondernemingen gunstig, vooral tijdens 1996 en 1997. In 1998 lag de geraamde evolutie van de loonkosten per voltijds equivalent iets hoger dan in onze buurlanden. De evolutie van de loonkosten per uur lag in België tijdens de periode 1996-1998 steeds onder het gemiddelde voor de buurlanden.

Loonkostenevolutie in Belgische ondernemingen en deze van 3 buurlanden veranderingpercentages t.o.v. voorgaande jaren	1997	1998	Evolutie in pp
<i>Loonkosten per voltijds equivalent</i>			
België	2,5	2,3	-0,2
3 buurlanden ³³	2,5	2,2	-0,3
Duitsland	2,4	1,9	-0,5
Frankrijk	2,7	2,4	-0,3
Nederland	2,6	3,0	+0,4
<i>Loonkosten per uur</i>			
België	2,3	2,4	+0,1
3 buurlanden	2,6	2,6	0
Duitsland	2,2	2,4	+0,2
Frankrijk	2,9	2,1	-0,8
Nederland	3,2	4,7	+1,5
<i>Loonkosten per eenheid product</i>			
België	-0,5	0,7	+1,2
3 buurlanden	-1,0	-0,5	-0,5
Duitsland	-2,1	-1,3	-0,8
Frankrijk	-	0,1	-
Nederland	1,6	2,3	0,7

Bron: OESO, Eurostat, berekeningen NBB op gegevens in nationale valuta.

2. Beoogd beleidseffect: Meer officiële banen

Dit betekent:

- **meer werkgelegenheidscreatie**
- **hogere werkzaamheidsgraad**

De evolutiecijfers over het aantal jobs in loondienst en op zelfstandige basis zijn indicatief met betrekking tot de omvang van de **werkgelegenheidscreatie**.

Tijdens de periode 1997-1998 groeide het **aantal jobs in loondienst** van 1.842.300 naar 1.885.200 of een toename met 2,3%³⁴.

³³ Duitsland, Frankrijk en Nederland gewogen in functie van het bruto binnenlands product.

³⁴ Zie kritische succesfactor 9.

Eind 1999 bedroeg het **aantal zelfstandigen** ³⁵, volgens de RSVZ, 362.885. Dit is een lichte daling van 0,4% in vergelijking met 1998. Tussen eind 1997 en eind 1998 bedroeg de groei 0,2%.

Diverse cijfers over de **werkzaamheidsgraad** werden reeds vermeld in de tekst bij de strategische doelstellingen 1,2 en 3.

3. Beoogd beleidseffect: Minder werkloosheidsvallen

Dit betekent:

- **grotere kloof uitkering-inkomen**
- **grotere arbeidsmobiliteit**

De cijfers over de **werkzaamheidsgraden van de doelgroepen** zijn te vinden onder de rubrieken met betrekking tot de doelstellingen 2 en 3.

De geplande verlaging van de personenbelasting in Vlaanderen zal bijdragen tot een vergroting van de kloof tussen uitkering en inkomen.

Het gebrek aan kinderopvang kan evenzeer beschouwd worden als een werkloosheidsval. Het op 5 juli goedgekeurde beleidsplan kinderopvang van de minister van Welzijn draagt zijn steentje bij tot de oplossing van deze problematiek.

In april 2000 verscheen de brochure "Bijkomende analyses, onderzoek verplaatsingsgedrag Vlaanderen 1994-1995"³⁶ waarin, naast tal van andere mobiliteitsgegevens, de hier vermelde cijfers over de **woon-werk verplaatsingstijd** terug te vinden zijn.

De helft van alle woon-werk verplaatsingen duurden minder dan 15 minuten. Slechts 1 op 10 van deze verplaatsingen duurden meer dan 60 minuten.

Woon-werk verplaatsingen in 1994-1995 (aantal minuten)	Percentage	Cumulatief percentage
0-5	13,1%	13,1%
6-10	18,7%	31,8%
11-15	18,2%	50,0%
16-20	9,9%	59,9%
21-30	16,6%	76,5%
31-60	16,3%	92,9%
61-120	6,4%	99,2%
120+	0,8%	100,0%

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Mobiliteitscel, 1995.

³⁵ Dit zijn het aantal zelfstandigen en helpers in hoofdberoep.

³⁶ Deze studie werd uitgevoerd door de Onderzoekscel Architectuur en Mobiliteit en de Hogeschool voor Verkeerskunde van het Departement Architectuur van de Provinciale Hogeschool Limburg. Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur Mobiliteitscel, was de opdrachtgever.

4. Beoogd beleidseffect:

Het ontstaan van nieuwe diensten, die voldoen aan maatschappelijke noden

Met betrekking tot de indicator **aantal banen in nieuwe diensten** worden de cijfers over de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen (PWA) en de dienstenbanen opgenomen.

In mei 2000 waren er 304 Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen actief in Vlaanderen. Dit waren er respectievelijk 35 meer dan in juni 1999 en 42 meer dan in juni 1998.

Tussen juni 1998 en juni 1999 steeg het aantal gepresteerde arbeidsuren in de PWA's met +18,4%, het aantal fysieke gebruikers met +13,9%, het aantal rechtspersonen gebruikers met +12,5%, het aantal fysieke personen in PWA met +9,1% en het aantal verkochte cheques met +21,9%.

Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen	juni 1998	juni 1999	evolutie aantal	evolutie %
Aantal actieve PWA's	262	269	7	2,7%
Aantal fysieke eenheden ³⁷	18.207	19.866	1.659	9,1%
Aantal gepresteerde arbeidsuren	523.704	620.292	96.588	18,4%
Aantal gebruikers fysieke personen	98.653	112.360	13.707	13,9%
Aantal gebruikers rechtspersonen	7.592	8.544	952	12,5%
Aantal verkochte cheques	575.444	701.498	126.054	21,9%

Bron: De Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen. Beschrijvende analyse van 1995 tot 1999. RVA-studies december 1999.

In mei 1998 waren er 8.611 volledig werklozen met PWA-vrijstelling³⁸. Een jaar later waren er 11.665 PWA-vrijgestelden onder de volledig werklozen of +35,5%. Hun aantal daalde met - 8,3% tot 10.695 in mei 2000.

Plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, recente evolutie	maand	aantal
Aantal actieve PWA's	dec 1999	304
Aantal fysieke eenheden ³⁹	mei 2000	20.991
Aantal gepresteerde uren	mei 2000	682.335
Aantal gebruikers fysieke personen	maart 2000	59.330
Aantal gebruikers rechtspersonen	maart 2000	3.842
Aantal verkochte cheques	mei 2000	802.883

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Tussen juni 1998 en juni 1999 steeg de totale tewerkstelling in de **dienstenbanen** met 57,6%. Bij de voltijdse dienstenbanen was de stijging iets sterker dan bij de halftijdse.

Aantal personen betaald in dienstenbanen	juni 1999	juni 2000	evolutie aantal	evolutie %
Totaal voltijdse dienstenbanen	1.025	1.692	667	65,1%
Totaal halftijdse dienstenbanen	2.158	3.323	1.165	54,0%
Totaal dienstenbanen	3.183	5.015	1.832	57,6%

Bron: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

³⁷ Dit zijn alle personen die PWA-prestaties indienden tijdens de betrokken periode en bijgevolg een PWA-vergoeding ontvingen.

³⁸ Dit zijn de volledig werklozen die gedurende 6 maanden een vrijstelling van stempelcontrole krijgen op basis van voldoende gepresteerde PWA-arbeidsuren (180 uren) tijdens de 6 voorgaande maanden.

³⁹ Zie voetnoot 37.

Kritische succesfactor 9: Bijdragen tot de creatie van nieuwe (vormen van) werkgelegenheid

1. Beoogd beleidseffect:

Toename van de werkgelegenheid in de reguliere economie en de social-profit sector

De totale werkgelegenheid in loondienst steeg met 2,3% tijdens de periode 1997 en 1998. In absolute cijfers bedroeg deze toename 42.900 bijkomende loontrekkenden. Vooral de toename binnen de tertiaire sector was groot, meer bepaald 25.400 loontrekkenden of 3,8%. Ook binnen de quataire sector was de absolute toename van 17.000 belangrijk. Het relatieve groeicijfer van deze sector lag met 3 % dicht bij dat van de tertiaire sector. Voor de primaire sector waren beide cijfers ook positief, meer bepaald 700 loontrekkenden of 2,3%. De afslanking van de loondienst in de secundaire sector was met 100 personen of -0,01% vrij gering.

De werkgelegenheid in de deelsector ziekenhuizen en overige gezondheidszorg nam met 2.700 loontrekkenden of +2,9% toe. De respectieve cijfers voor de subsector maatschappelijke dienstverlening waren +8.900 en +9%.

Loontrekkende werkgelegenheid volgens sector	aantal 1997	aantal 1998	Evolutie aantal	Evolutie %
<i>Alle sectoren</i>				
Primaire sector	26.000	26.700	700	2,6%
Secundaire sector	570.700	570.600	-100	-0,01%
Tertiaire sector	668.500	693.900	25.400	3,8%
Quataire sector	571.800	588.800	17.000	3,0%
Slecht gedefinieerde activiteit (niet toewijsbare sector)	5.300	5.200	-100	-1,9%
Totaal alle sectoren	1.842.300	1.885.200	42.900	2,3%
<i>Loondienst in 2 subsectoren</i>				
Ziekenhuizen en overige gezondheidszorg	92.000	94.700	2.700	2,9%
Maatschappelijke dienstverlening	98.900	107.800	8.900	9,0%
Totaal 2 sectoren	190.900	202.500	11.600	6,1%

Bron: RSZ (Bewerking Steunpunt WAV).

Deze cijfers zijn ook indicatief met betrekking tot de 2 volgende beleidseffecten van de hier behandelde kritische succesfactor.

2. Beoogd beleidseffect:

Toename van de activiteiten in de nieuwe diensten en sociale economie-projecten

Tijdens de eerste helft van 2000 was het gemiddeld aantal voltijdse equivalenten in de **invoegbedrijven** met 94 al bijna even groot als de 98 voor het volledige jaar 1999.

Voor de **sociale werkplaatsen** groeide het gemiddeld aantal bezette voltijdse equivalenten met 213.

De evolutie tijdens de 1ste helft van 2000 ten opzichte van het jaar 1999 toont vooral een grote toename van het aantal bezette voltijdse equivalenten in de Sociale Werkplaatsen. Het Besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 met betrekking tot de meerwaardeneconomie beoogt vooral de strikte scheiding tussen de reguliere en de sociale economie te doorbreken. Met de zogenaamde invoegafdelingen zullen de reguliere bedrijven, nog meer dan in het verleden, aangemoedigd worden om mensen uit de kansengroepen aan te werven.

Sociale Economiebedrijven	1998	1999	1ste helft 2000	evolutie 1998-1999 saldo toe- en afnames	evolutie 1999- 1ste helft 2000 saldo toe- en afnames
<i>Invoegbedrijven</i>					
Gemiddeld aantal bezette voltijdse equivalenten gesubsidieerde doelgroepwerknemers	90	98	94	8	-4
Aantal actieve bedrijven*	15	23	25	8	2
<i>Sociale Werkplaatsen</i>					
Gemiddeld aantal bezette voltijdse equivalenten gesubsidieerde doelgroepwerknemers	779	992	1.457	213	465
Aantal bedrijven	89	94	94	5	0

* Niet alle actieve invoegbedrijven ontvangen subsidies voor hun doelgroepwerknemers wegens de beperking van de subsidieduur tot de eerste 3 werkjaren. Dit verklaart de geringe netto-toename van gesubsidieerde invoegwerknemers tussen 1998-1999 en de netto-afname van deze werknemers tijdens de 1ste helft van 2000.

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

3. Beoogd beleidseffect:

Betere invulling van de maatschappelijke behoeften

De beschikbare cijfers met betrekking tot diverse indicatoren die ressorteren onder tevredenheidsmetingen werden reeds opgenomen in de tekst bij de strategische doelstelling 3.

Een welzijnsparameter moet nog worden ontwikkeld.

Kritische succesfactor 10: Werk delen en herverdelen

1. Beoogd beleidseffect:

De combinatie van arbeid, vrije tijd en gezin verbetert, dit geeft meer tevredenheid en welzijn

Resultaten uit recent onderzoek waarin onder andere de tevredenheid over de combinatie van arbeid, gezin en vrije tijd werd onderzocht, werden opgenomen in de tekst bij de strategische doelstelling 3.

2. Beoogd beleidseffect:

Meer ondernemingen organiseren hun productietijd anders, in functie van de combinatie arbeid en gezin

De reeds vermelde enquête van de ondernemingen (VIONA onderzoeksprogramma 2001-2004) zal hierover in de toekomst uitsluitsel geven.

3. Beoogd beleidseffect:

Mannen en vrouwen nemen in evenredige mate deel aan arbeids(herver)deling en loopbaanonderbreking (evenwichtige spreiding)

Vooraf vrouwen werken deeltijds. Zowel in 1996 en 1997 was meer dan 30% van de vrouwelijke loontrekkenden deeltijds werkzaam terwijl dit slechts voor ongeveer 3% van de mannen het geval was. Het verschil tussen beide relatieve aandelen in de **deeltijdarbeid** bedroeg reeds 32,7 procentpunten in 1996 en dit liep op tot 33,8 procentpunten in 1997.

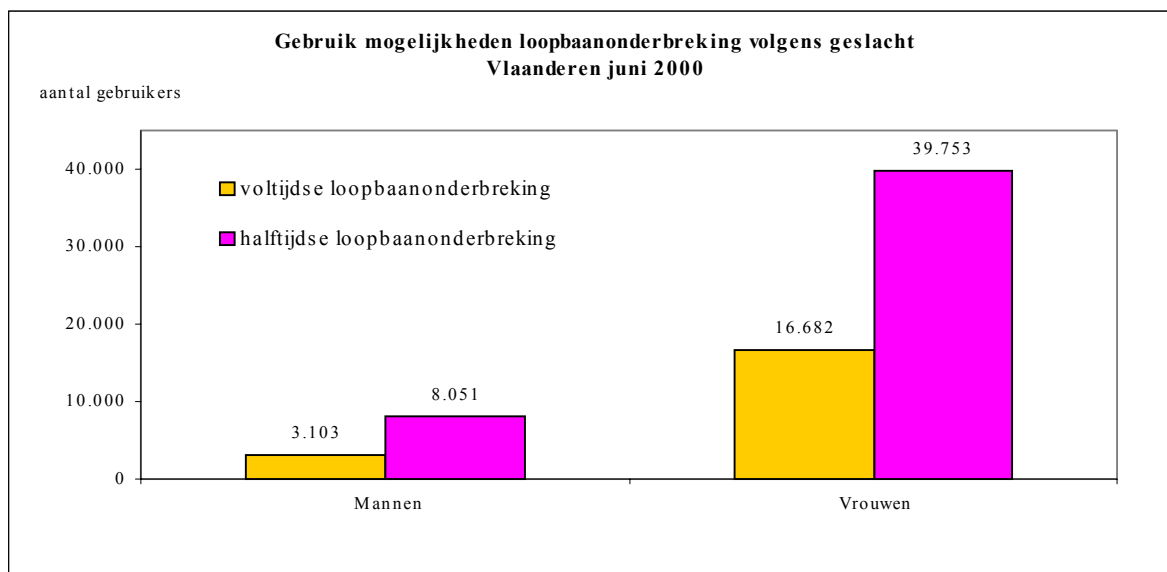
Aandeel deeltijdarbeid door de loontrekkenden	1996		1997		Evolutie	
	% aandeel	aantal (nx1000)	% aandeel	aantal (nx1000)	% aandeel	aantal (nx1000)
Totaal mannen en vrouwen	16,1%	311	17,0%	329	0,9pp	18
Mannen	2,8%	32	3,1%	35	0,3pp	3
Vrouwen	35,5%	279	36,9%	294	1,4pp	15
Kloof tussen % aandeel mannen en vrouwen	32,7pp		33,8pp		1,1pp	

Bron: NIS, EAK (Bewerking Steunpunt WAV).

Tussen juni 1999 en juni 2000 nam het totale gebruik van **loopbaanonderbreking** in Vlaanderen met +21,3% toe. Bijna 75% van de 11.862 bijkomende loopbaanonderbrekers waren vrouwen.

Aantal personen in loopbaanonderbreking	Juni 1999	Juni 2000	Evolutie aantal	Evolutie %
<i>Totaal voltijdse loopbaanonderbreking</i>	17.674	19.785	2.111	11,9%
Mannen voltijds	2.471	3.103	632	25,6%
Vrouwen voltijds	15.203	16.682	1.479	9,7%
<i>Totaal halftijdse loopbaanonderbreking</i>	38.053	47.804	9.751	25,6%
Mannen halftijds	5.769	8.051	2.282	39,6%
Vrouwen halftijds	32.284	39.753	7.469	23,1%
Totaal loopbaanonderbreking	55.727	67.589	11.862	21,3%

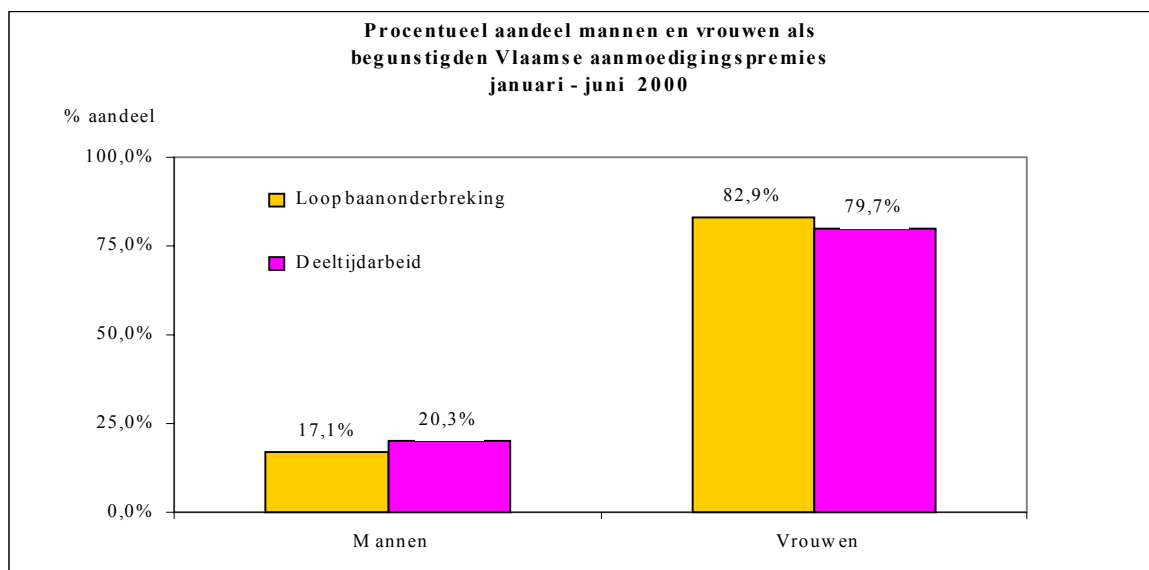
Bron: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Het aantal loopbaanonderbrekers die een **Vlaamse aanmoedigingspremie** ontvingen bovenop de federale loopbaanonderbrekingspremie nam fors toe tijdens de jaren 1998 en 1999. Deze positieve trend zette zich tijdens de eerste helft van 2000 duidelijk verder. De relatieve groeicijfers van de mannelijke ontvangers van de premie zijn indrukwekkend hoog maar toch zijn het vooral de vrouwen die de meerderheid vormen binnen het totale aantal begunstigden. De cijfers voor de Vlaamse aanmoedigingspremies die betaald worden voor deeltijdse arbeid vertonen een duidelijke negatieve trend. Deze daling was het gevolg van het toepassen van strengere erkenningscriteria voor de CAO's met betrekking tot arbeidsherverdeling vanaf oktober 1998. De verwachting is dat deze trend terug zal omgebogen worden in de toekomst.

Aantal begunstigden Vlaamse aanmoedigingspremies	1998	1999	1 ^{ste} helft 2000	Evolutie 1998-1999	% evolutie 1998-1999
<i>Loopbaanonderbreking private sector</i>					
Mannen	683	2.022	3.608	1.339	96,0%
Vrouwen	6.026	9.308	13.958	3.012	50,0%
<i>Loopbaanonderbreking openbare sector</i>					
Mannen	233	877	1.064	644	176,4%
Vrouwen	4.183	7.548	8.669	3.365	80,4%
<i>Deeltijdarbeid</i>					
Mannen	737	433	290	-304	-58,8%
Vrouwen	2.531	1.303	1.141	-1.228	-51,5%
Totaal					
Totaal aanmoedigingspremies	14.393	21.491	28.730	49,3%	33,7%

Bron: Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

4. Beoogd beleidseffect:

Er zijn meer personen aan het werk

Cijfers over verschillende werkzaamheidsgraden, zowel voor totale bevolking op beroepsactieve leeftijd als deze op basis van leeftijdsgroepen en deze met betrekking tot de kwetsbare doelgroepen, zijn opgenomen onder de strategische doelstellingen 1, 2 en 3.

Kritische succesfactor 11: Het bevorderen van maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

1. Beoogd beleidseffect:

Meer ondernemingen voeren een gediversifieerd en mensgericht HRM-beleid, gericht op een evenredige participatie van momenteel ondervertegenwoordigde bevolkingsgroepen

Aansluitend bij de indicator "aantal ondernemingen die een gediversifieerd en mensgericht HRM-beleid voeren, gericht op een evenredige participatie van momenteel ondervertegenwoordigde bevolkingsgroepen" geldt de reeds vermelde informatie in het kader van de strategische doelstelling 2 en de kritische succesfactor 7.

Het "European Business Network for Social Cohesion" heeft een Belgische afdeling waarin naast een aantal openbare en niet-commerciële organisaties reeds 41 ondernemingen aangesloten zijn.

2. Beoogd beleidseffect:

Meer ondernemingen doen sociale audits

Het Centrum voor Ondernemerschap (Vlerick Leuven Gent Management School) onderzocht de houding van de ondernemers met betrekking tot het voeren van een sociale audit binnen hun onderneming. Dit gebeurde in het kader van een ruimere enquête betreffende "duurzaam ondernemen" en "nieuwe vormen van ondernemerschap" gepubliceerd in de Financieel Economische Tijd eind juni 2000 en begin september 2000. De 117 respondenten gaven aan de hand van een vijfpuntenschaal aan in welke mate ze akkoord / niet akkoord gingen met de geponeerde stellingen. Score 1 betekende "volledig oneens" terwijl score 5 gelijk stond met "volledig eens". De onderzoeksresultaten tonen aan dat de ondernemers het meest positief staan ten opzichte volgende 3 stellingen "Medewerkers hebben recht op kennisname van relevante bedrijfsinformatie"(totaal score van 4,08), "Wij laten medewerkers participeren in de besluitvorming omdat dit leidt tot betere prestatie van onze onderneming" (totaal score van 4,05) en "Ik sta open voor social auditing of het bevragen van alle relevante stakeholders met betrekking tot mijn onderneming. Als wij hun wensen en opinies kennen, kunnen wij onze onderneming beter sturen" (totaal score 4,01). Met betrekking tot de overige stellingen waaronder bijvoorbeeld "Het ecologisch stroomlijnen van ons productieproces levert ons veel geld op" en "De opvolgingspolitiek voor leiding en eigendom van de onderneming ligt momenteel vast op papier" werden opmerkelijk lagere totaalscores genoteerd.

In het kader van het onderzoeksvoorstel VIONA 2000 werd een oproep gedaan voor een studie over sociale auditing.

3. Beoogd beleidseffect:

Meer ondernemingen “produceren” op een ecologisch en sociaal verantwoorde manier

Verschillende organisaties leveren 'labels'. Zonder volledig te kunnen zijn, volgen enkele namen:

- Ethibel levert een label aan beleggingsproducten;
- Recycl'Aid is de nederlandse afdeling van een netwerk van sociale bedrijven actief in de sector van de textielrecyclage;
- Diverse organisaties zijn actief inzake ecolabels en milieu-certificaten waaronder bijvoorbeeld IMAS en ISO 14001;
- De Council on Economic Priorities nam vrij recent het initiatief voor "SA 8000 System for Improving Workplace Conditions";
- Fairtrade Labelling Organisations International heeft ook leden in België.

De toekomstige bevraging bij de ondernemingen (VIONA onderzoeksprogramma 2001-2004) zal hierover een indicatie geven.

4. Beoogd beleidseffect:

Stijging van het aantal producten met erkende en herkende labels

De hiervoor vermelde bevraging bij de ondernemingen (VIONA onderzoeksprogramma 2001-2004) zal informatie opleveren over het aantal producten met een label en over de organisaties die labels toekennen.

De geplande bevraging van de ondernemingen (2001-2004) zal meer gegevens bieden m.b.t. de beoogde beleidseffecten 1, 2 en 3.

Kritische succesfactor 12: Bijdragen tot een sterk en veelzijdig economisch draagvlak

1. Beoogd beleidseffect:

Netto-aangroei van het aantal ondernemingen en zelfstandigen

In 1999 waren er 14,4% **minder starters** dan het jaar voordien. Op basis van de evolutiecijfers voor de periode januari-mei van de jaren 1998 t.o.v. 1999 en 1999 t.o.v. 2000 kan, onder voorbehoud, verwacht worden dat de negatieve trend met betrekking tot het aantal starters afzwakt. De cijfers waren -18,6% voor 1998 t.o.v. 1999 en slechts -8,4% voor 1999 t.o.v. 2000.

De evolutiecijfers met betrekking tot het **aantal falingen** tonen op jaarbasis een verbetering. Van -8,1% voor de periode 1997-1998 ging het naar -3,7% voor de jaren 1998-1999. Conclusies trekken op basis van de cijfers voor de beginperiodes van de laatste jaren zijn moeilijk omdat de wijzigingen in absolute cijfers klein zijn.

Aantal oprichtingen en faillissementen	1997	1998	1999	2000	1997-1998	1998-1999	1999-2000
<i>Oprichtingen</i>							
Periode januari tot en met mei	15.146	15.011	12.224	11.193	-0,9%	-18,6%	-8,4%
Volledige jaar	32.740	33.232	28.449		1,5%	-14,4%	
<i>Faillissementen</i>							
Periode januari tot en met mei	1.776	1.586	1.590	1.575	-10,7%	0,3%	-0,9%
Volledige jaar	4.043	3.715	3.578		-8,1%	-3,7%	

Bron: Graydon, juli 2000.

Met betrekking tot het totaal **aantal ondernemingen** in het Vlaamse Gewest zijn er 2 bronnen: de BTW-administratie en van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Het aantal BTW-plichtige ondernemingen steeg tussen 1997 en 1998 met 4.100 eenheden of 1%. Het aantal RSZ-plichtige ondernemingen⁴⁰ nam toe met 1.258 eenheden of 0,9%.

Aantal ondernemingen in het Vlaams Gewest	1997	1998	evolutie aantal	evolutie %
BTW-plichtigen	411.576	415.676	4.100	1,0%
RSZ-plichtigen	145.969	147.227	1.258	0,9%

Bron: BTW-administratie en RSZ.

Eind 1999 bedroeg het **aantal zelfstandigen**⁴¹, volgens de RSVZ, 362.885. Dit is een lichte daling van 0,4% in vergelijking met 1998. Tussen eind 1997 en eind 1998 bedroeg de groei 0,2%.

2. Beoogd beleidseffect:

Netto-aangroei van werkgelegenheid.

In 1998 waren er 48.600 jobs meer dan in 1997. Het totaal **aantal banen** bedroeg dan 2.334.900 ten opzichte van 2.286.300 het jaar voordien. Dit was een toename van 2,13%.

⁴⁰ Onder de RSZ-plichtigen vallen enkel de ondernemingen die werk verschaffen aan bezoldigd personeel. De éénmanszaken en de zelfstandigen zonder personeel vallen niet onder de categorie RSZ-plichtigen.

⁴¹ Dit zijn het aantal zelfstandigen en helpers in hoofdberoep.

3. Beoogd beleidseffect:

Evenwichtige subregionale spreiding van de werkgelegenheid, gebaseerd op de subregionale sterkten (minder fragiele subregio's)

De **subregionale spreiding van de werkgelegenheid** werd berekend op basis van de gemiddelde afwijking van de subregionale werkzaamheidsgraad t.o.v. de werkzaamheidsgraad van het Vlaams Gewest. Dit gemiddelde daalde lichtjes in 1998. Dit wijst op een meer evenwichtige spreiding van de werkzaamheid over de verschillende Vlaamse subregio's.

Werkzaamheidsgraad in de Vlaamse subregio's	1997	1998	Evolutie procentpunten
<i>Vlaams Gewest</i> ⁴²	64,2%	64,9%	+0,7pp
Aalst-Oudenaarde	67,0%	67,6%	+0,6pp
Antwerpen-Boom	61,7%	62,4%	+0,7pp
Brugge	64,6%	64,9%	+0,3pp
Gent	65,7%	66,3%	+0,6pp
Halle-Vilvoorde	66,5%	67,9%	+1,4pp
Hasselt	59,1%	60,2%	+1,1pp
Kortrijk-Roeselare	67,6%	68,2%	+0,6pp
Leuven	66,1%	66,6%	+0,5pp
Mechelen	65,2%	65,6%	+0,4pp
Oostende-Westhoek	63,6%	64,1%	+0,5pp
St.-Niklaas-Dendermonde	65,2%	65,7%	+0,5pp
Tongeren	60,6%	61,2%	+0,6pp
Turnhout	63,1%	63,7%	+0,6pp
<i>Gemiddelde afwijking tussen de subregio's en het Vlaams Gewest</i>	2,09pp	2,04pp	-0,05pp

Bron: NIS Bevolkingsstatistieken, NIS Volkstelling, RIZIV, RSZ-LATG, RSZPPO, RSVZ (Bewerking Steunpunt WAV).

In onder vermelde tabel wordt de evolutie van de **subregionale economische dynamiek** onderzocht op basis van de evolutiecijfers met betrekking tot de EDP-componenten (omzet, toegevoegde waarde en investeringen) in 1996 ten opzichte van 1993.

Op het niveau van het Vlaamse Gewest zijn de indexcijfers voor de 3 EDP-componenten positief. De groeicijfers voor de 3 indicatoren waren het grootst in Limburg en Antwerpen. Voor beide provincies lagen de 3 groeicijfers hoger dan de desbetreffende gemiddelden voor het Vlaams Gewest. Vlaams-Brabant was de enige provincie waarvan de 3 indexcijfers onder het Vlaams gemiddelde lagen.

⁴² Het Steunpunt WAV berekent de werkzaamheidsgraad voor Vlaanderen gewoonlijk op basis van internationaal vergelijkbare gegevens (NIS-Enquête naar de Arbeidskrachten, EAK). Voor de subregio's kan deze berekeningswijze niet gevolgd worden. Daarom werden de subregionale werkzaamheidsgraden berekend op basis van administratieve gegevens. Wanneer dezelfde berekeningswijze toegepast wordt voor Vlaanderen (= cijfer dat in deze tabel vermeld wordt), komen we tot een andere werkzaamheidsgraad dan de gebruikelijke die vermeld werd onder andere bij de strategische doelstellingen 1 en 2.

Subregionale economische dynamiek	omzet		toegevoegde waarde		investerings	
	1993	1996	1993	1996	1993	1996
Limburg	100	120,4	100	111,6	100	124,2
Antwerpen	100	116,3	100	110,3	100	116,4
Oost-Vlaanderen	100	114,5	100	105,8	100	98,7
West-Vlaanderen	100	109,8	100	107,1	100	112,8
Vlaams-Brabant	100	105,7	100	107,0	100	105,5
<i>Totaal Vlaams Gewest</i>	<i>100</i>	<i>113,7</i>	<i>100</i>	<i>108,5</i>	<i>100</i>	<i>111,4</i>

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Planning en Statistiek, Stativaria 21.

4. Beoogd beleidseffect:

Stijging van innovaties in ondernemingen en organisaties

Op het moment van de redactie van deze tekst zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar m.b.t. innovatie in ondernemingen. Opeenvolgende metingen m.b.t. dit thema, via de zogenaamde Community Innovation Survey (1993, 1998), genereerden tegenstrijdige en ongeloofwaardige resultaten. De methodologie van dit instrument dient dan ook te worden aangepast. Een volgende survey is gepland in 2001.

Cijfers over onderzoek- en ontwikkelingsinspanningen (O&O) van de ondernemingen zijn wel beschikbaar. Deze stegen sinds 1995 sneller dan de totale O&O-bestedingen en bedroegen in 1998 1,35% van het Vlaamse Bruto Binnelands Product (BBP). In 1997 vindt 80% van de O&O-investeringen door ondernemingen plaats in de verwerkende nijverheid. De grootste investeerders zijn de chemische nijverheid (34,9%), de farmaceutische nijverheid (12,4%) en de sector van de audio-, video- en telecommunicatieapparatuur (14,3%). Bij de dienstensectoren is de belangrijkste investeerder de sector informatica en aanverwante diensten (5,6%).⁴³

Cijfers over de O&O-intensiteit van de Europese regio's in 1995 tonen dat Vlaanderen de 19de plaats bezet. Met 1,2% van BBP ligt Vlaanderen onder het Europese gemiddelde van 1,25%.

BUOO*, Vlaanderen	1993	1994	1995	1996	1997	1998 (voorlopig)
<i>BUOO, sector ondernemingen</i>						
In miljarden BEF	53,61	55,92	57,86	62,03	68,09	73,84
% groei t.o.v. voorgaande jaar	7,80	4,30	3,50	7,20	9,80	8,40
In % BUOO België	60,30	60,40	59,40	59,50	61,00	62,40
In % van het BBP**	1,21	1,20	1,19	1,24	1,29	1,35
<i>BUOO, alle sectoren</i>						
In miljarden BEF	74,12	77,82	80,47	85,65	92,29	-
% groei t.o.v. voorgaande jaar	-	4,99	3,40	6,44	7,75	-
In % BUOO België	56,78	57,14	56,74	56,58	57,60	-
In % van het BBP	1,68	1,67	1,65	1,71	1,75	-

* BUOO = bruto binnenlandse bestedingen voor onderzoek en ontwikkeling

** BBP = bruto binnenlands product

Bron: IWT-studie nr. 31 "Resultaten O&O-enquêtes bij de Vlaamse bedrijven", 2000.

⁴³ Het percentage (%) betreft het aandeel van de bestedingen in de totale O&O-investeringen van alle ondernemingen.

5. Beoogd beleidseffect:

Interdependentie sociale en reguliere economie

De indicatoren die moeten toelaten de interdependentie tussen de sociale en de reguliere economie te onderzoeken moeten nog ontwikkeld worden.

Kritische succesfactor 13:
Het “instrumentarium” tot uitvoering van het werkgelegenheidsbeleid transparanter, efficiënter en effectiever maken

1. Beoogd beleidseffect:
Bevoegdheden en samenwerking tussen betrokken geografische beleidsniveaus

Dit betekent:

- **Er is een homogene bevoegdheidsverdeling tussen het federale en Vlaamse beleidsniveau**
- **De samenwerking tussen het federale en regionale en het regionale, subregionale en lokale niveau is optimaal**
- **Vlaanderen is vertegenwoordigd in internationale organen (Europa, OESO, IAO)**

In het **Regeerakkoord van juli 1999** werden m.b.t. werkgelegenheid volgende bevoegdheden voor regionalisering opgesomd:

- de besteding en de indexering van de trekkingsrechten inzake werkloosheid;
- het betaald educatief verlof, het leerlingwezen en de opleiding in bedrijven.

Op 2 december 1999 sloten de federale en regionale overheden het zogenaamde Sint-Elooisakkoord. Dit akkoord herstelde het automatisme van het **trekkingsrechtensysteem**. De trekkingsrechten van het Vlaams Gewest in het kader van de tewerkstellingsprogramma's werd verhoogd met 1,1 miljard BEF voor het jaar 2000. Eenzelfde verhoging werd afgesproken voor de jaren 2001 en 2002.

Dit akkoord bood de Gewesten voor het eerst ook **volledige autonomie met betrekking tot hun tewerkstellingsprogramma's**. Dit laat de Vlaamse overheid inzonderheid toe de tewerkstellingsprogramma's die beantwoorden aan structurele maatschappelijke behoeften, om te zetten in reguliere werkgelegenheid. Op 26 november 1999 keurde de Vlaamse regering reeds de krachtlijnen voor de regularisatie van het Derde Arbeidscircuit en het Programma voor de bevordering van de Werkgelegenheid in de niet-commerciële sector goed. Meer informatie hierover werd vermeld in het kader van beleidseffect bij de strategische doelstelling 3.

In de loop van 2000 werden met de diverse overheden 6 **samenwerkingsakkoorden** gesloten met betrekking tot **werkgelegenheid en opleiding**. De tabel met meer informatie over deze akkoorden werd opgenomen in het kader van de kritische succesfactor 1.

Tijdens de gemeenschappelijke **vergadering van de Vlaamse en Waalse regering** op 4 oktober 2000 werd volgende initiatieven genomen met betrekking tot het werkgelegenheidsbeleid:

- Het intergewestelijk akkoord van 31 maart 2000 omtrent de organisatie van technische en taalstages voor begunstigden van het andere gebied werd positief geëvalueerd. Tevens werd beslist het gebruik van dit instrument te intensifiëren.
- Een gemeenschappelijk standpunt werd ingenomen ten aanzien van de federale werkgelegenheidsvoorstellen met betrekking tot het Inschakelingsplan en de Startbanenreglementering, het Samenwerkingsakkoord Sociale Economie en het Samenwerkingsakkoord Dienstencheques. Dit gebeurde vanuit de bekommernis om de samenhang tussen het gewestelijke en het federale beleid te waarborgen.
- De noodzaak om op sectoriële basis te kunnen overleggen, werd opnieuw beklemtoond.
- De behoefte aan intergewestelijk overleg met betrekking tot bepaalde Europese richtlijnen over werkgelegenheid en vorming werd aangehaald.

De samenwerkingsmogelijkheden tussen de diensten van de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en de actoren op het **subregionale en lokale niveau** werden geconcretiseerd in het kader van volgende initiatieven:

- De kaderovereenkomst van 6 april 2000 gesloten door de federale, de Vlaamse en de lokale overheid omtrent lokaal werkgelegenheidsbeleid en de lokale werkwinkel.
- Het samenwerkingsakkoord inzake de bevordering van de werkgelegenheid van personen met een handicap via de uitbouw van de lokale dienstverlening dat op 30 mei 2000 werd ondertekend door de Vlaamse ministers Landuyt en Vogels.
- De samenwerking van de niet-commerciële, de commerciële en de lokale actoren teneinde het recht op een geïntegreerde basisdienstverlening in het kader van de trajectbegeleiding concreet vorm en inhoud te geven. Dit resulteerde onder andere in één Vlaams onafhankelijk trajectbepalingsconcept en in de integratie van de categoriale trajectbegeleidingsdiensten (ATB, OCMW, CDO).
- De Subregionale Tewerkstellingscomités (STC) hebben sinds januari 2000 een grotere verantwoordelijkheid in de operationalisering van het zwaartepunt 1 en 2 van het doelstelling 3-programma van het Europees Sociaal Fonds. De STC's hebben voor hun regio een prioriteitenplan opgemaakt voor het ESF-gebeuren. Op basis van dit plan worden regionale offertes uitgeschreven waarop promotoren kunnen intekenen. Daarnaast staan de STC's in voor het bepalen van de prioritaire projecten, de adviesverlening over de concrete projecten en de monitoring van de uitvoering van het programma in de regio.

Er bestaat nog geen **evaluatie van de personen betrokken bij federaal-regionale en regionaal-subregionaal-lokale samenwerking**.

Vlaanderen wil in de volgende internationale organisaties en deelorganisaties ervan **vertegenwoordigd zijn**: de Europese Unie, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling en de Internationale Arbeidsorganisatie. Deze vertegenwoordiging wordt opgenomen voor zover mogelijk. In bepaalde werkgroepen en raden is enkel de federale overheid vertegenwoordigd.

2. Beoogd beleidseffect:

Actoren

Dit betekent:

- **Er is een regisseur**
- **Er is een eenduidige positionering van alle actoren betrokken bij het werkgelegenheidsbeleid, inclusief een toenemende publiek-private samenwerking**

Op 21 juni 2000 keurde de Vlaamse regering het voorstel in verband met de nieuwe publieke arbeidsmarktstructurering, meer bepaald de toekomst van de VDAB, goed. Dit voorstel omvat de scheiding van de regie- en actorfuncties en de verzelfstandiging van de commerciële diensten van de VDAB.

De **VDAB** heeft sinds 26 maart 2000 een **portalsite**. Deze site kent maandelijks ongeveer 173.000 bezoekers.

Aan de ontwikkeling van een **arbeidsmarktbanksys** wordt nog gewerkt.

De stand van zaken met betrekking tot het **aantal samenwerkingsovereenkomsten publiek-publiek, publiek-privaat**:

- Het aantal gemeenten met een **plaatselijk loket tewerkstelling** (PLOTS) steeg van 5 in 1998 naar 38 in 1999.
- De Vlaamse regering keurde op 25 februari 2000 het concept van de **lokale werkwinkels** goed. Er werd beslist om 35 werkwinkels te openen tijdens het daarop volgende jaar. Op dit ogenblik zijn reeds 8 winkels geopend. Deze zijn gevestigd in Kortrijk, Antwerpen Noord, Antwerpen Borgerhout, Tienen, Beringen, Genk, Maaseik en Aalst. Voor 27 werkwinkels zijn de onderhandelingen tussen de betrokken partijen bezig. Dit zal wellicht nog dit jaar resulteren in de opening van 8 nieuwe werkwinkels. Voor 2 andere werkwinkels zullen de onderhandelingen binnenkort kunnen starten.
- Op dit ogenblik bestaan er reeds 354 **samenwerkingsverbanden** tussen de **VDAB** en de **derden** (organisaties) in het kader van **opleiding en vorming**.
- In 1999 werd een **samenwerkingsakkoord** gesloten tussen de **VDAB** en de **Federatie van de Uitzendbureaus** (UPEDI). Dit resulteerde onder andere in de doorverwijzing van 114 werkgevers door UPEDI naar de VDAB in de loop van 1999.

3. Beoogd beleidseffect: Goed instrumentarium

Dit betekent:

- **Procedures zijn korter en eenvoudiger.**
- **Minder en beter op elkaar afgestemde maatregelen.**
- **Meer basisdienstverlening voor werkzoekenden en werkgevers en duidelijkheid over de inhoud ervan.**
- **Dankzij een goede communicatie hebben alle belanghebbenden een inzicht in de mogelijkheden m.b.t. werkgelegenheids- en vormingsinstrumenten, weten zij hoe ervan gebruik te maken en maken zij er effectief gebruik van.**
- **De arbeidsmarkt- en werkgelegenheidskennis wordt op een efficiënte en transparante manier ontwikkeld en beheerd.**
- **Kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren laten toe de vooruitgang n.a.v. het gevoerde werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid te meten en op te volgen, o.m. via monitoring en auditing.**

Doorlooptijden m.b.t. materies die worden behandeld door de administratie Werkgelegenheid

De behandeltermijn voor **aanvragen van aanmoedigingspremies voor deeltijds werken en loopbaanonderbreking**⁴⁴ werd in de loop van 2000 sterk gereduceerd. In het begin van het jaar duurde de behandeling van de aanvragen van de private en openbare sector samen gemiddeld 4 à 5 maanden. Eind juli 2000 was dit slechts 1,5 week. Een maand later werd dit nog verder teruggebracht tot gemiddeld 4,5 dagen. Tijdens het 2de kwartaal van 2000 werd 88% van de aanvragen behandeld binnen de 10 dagen na ontvangst, tegenover 75 % tijdens het 1ste kwartaal van 2000. De betaalopdrachten verliepen vlot. Voor het tweede kwartaal 2000 werden de betalingen rond de 20ste juli uitgevoerd, dit was 10 dagen eerder dan gepland.

De 3 migratiediensten (Gent, Hasselt en Brussel) hadden eind augustus 2000 gemiddeld 2 à 2,5 weken nodig voor de behandeling van de klassieke **aanvragen voor een arbeidsvergunning**⁴⁵. De dossiers van de "geregulariseerden"⁴⁶ namen toen ongeveer 2 weken in beslag. Enkele maanden terug was de gemiddelde behandeltermijn voor alle dossiers (met uitzondering van de

⁴⁴ Zie voetnoot 20.

⁴⁵ Met klassieke aanvragen worden de aanvragen in 1ste aanleg bedoeld. De aanvragen van de zogenaamde "geregulariseerden" en de beroepschrijften vallen daar niet onder.

⁴⁶ Met deze term worden in feite de illegaal in België verblijvende vreemdelingen bedoeld die kandidaat zijn voor regularisatie van hun verblijf. Zie ook voetnoot 9.

beroepschriften) nog 3,5 weken. De massale toevloed van dossiers voor de zogenaamde "gereguleerden" veroorzaakten de langere behandeltermijnen. De behandeling van de "minder prioritair geachte" beroepsschriften liep uit tot een gemiddelde van 2 maanden.

In de loop van 2000 werden de erkenningsaanvragen van de **bureaus voor arbeidsbemiddeling** steeds tijdig, namelijk binnen de vooropgestelde termijn van 10 dagen na ontvangst, voor advies aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen bezorgd. De beslissingen werden genomen binnen de 10 dagen na ontvangst van het advies.

De doorlooptijden m.b.t. **tewerkstellings- en werkervaringsprojecten** verbeterden tussen 1999 en 2000.

Aantal tijdig behandelde aanvragen en brieven m.b.t. afdeling Tewerkstelling	streefcijfer	1 ^{ste} semester 1999	1 ^{ste} semester 2000	evolutie
<i>Nieuwe aanvragen</i>	90%			
Traditionele gesco-projecten		68%	78%	10%
Buitenschoolse Kinderopvang (BKO) ⁴⁷		63%	77%	14%
Werkervaringsplan-plus (WEP-plus)		18%	63%	45%
Derde Arbeidscircuit - meerlingen (DAC)		93%	100%	7%
<i>Briefwisseling (alle stelsels)</i>	90%			
Brieven met advies		26%	37%	11%
Brieven zonder advies		66%	80%	14%

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

⁴⁷ Dit betreft de doorlooptijd tussen ontvangst van aanvraag en ontvangst van advies. Kind en Gezin heeft ongeveer 6 maanden nodig voor het geven van haar adviezen. Dit doorkruist de verdere verwerking. Bij Kind en Gezin worden deze projecten Initiatieven Buitenschoolse Opvang (IBO) genoemd.

Op 15 oktober 1999 keurde de Vlaamse regering een nieuw **ESF-programmeringsdocument** goed. De daaropvolgende onderhandelingen met de Europese Commissie bevinden zich in een eindstadium. In het vernieuwde beleid, dat vanaf januari 2001 wordt uitgevoerd, staan rechtszekerheid en administratieve vereenvoudiging centraal. Een nieuw monitoringsysteem zal in de toekomst de nodige beheersinformatie genereren, waaronder ook administratieve doorlooptijden e.d.

Doorlooptijden m.b.t. materies die worden behandeld door de VDAB

De gegevens met betrekking tot de opvolging van de VDAB-doelstellingen, zoals bepaald in het beheerscontract, worden opgeslagen in een Executive Information System (EIS). De VDAB publiceert enkele EIS-kerncijfers in haar jaarverslagen.

Evaluatie aantal en mate van afstemming maatregelen.

Op dit ogenblik werken er verschillende projectteams, onder andere samengesteld uit leden van het kabinet en de Administratie Werkgelegenheid, aan de onderlinge afstemming en vereenvoudiging van de wetgeving en de administratieve procedures.

In de volgende tabel wordt een stand van zaken m.b.t. deze projecten gegeven.

RAPPORTERINGSMODEL VEREENVOUDIGING ADMINISTRATIEVE REGELGEVING/PROCESSEN

Administratie : Werkgelegenheid

Beleidsdomein : Tewerkstelling

A. Realisatie inzake vereenvoudiging regelgeving/processen		
A1. Voorwerp van toetsing	A2. Product/toegevoegde waarde	A3. Diverse (facultatief)
Erkenning van bureaus voor arbeidsbemiddeling (BVR 08/06/2000 tot uitvoering van het decreet van 13 april 1999).	- samenbrengen van verschillende regelgevingen in één decreet en één besluit - eenvoudiger procedure voor de aanvragen van een erkenning - grotere transparantie van de arbeidsbemiddelingsmarkt : oprichting van overlegplatforms voor gestructureerd overleg tussen private en openbare sector - gelijkwaardigheid tussen private en openbare arbeidsbemiddelingsbureaus - beschottenregeling wordt opgeheven : één bureau mag verschillende vormen van arbeidsbemiddeling uitvoeren - grotere bescherming van de werkzoekende	

B. Lopende projecten en projecten voor de nabije toekomst			
B1. Voorwerp van toetsing	B2. Motivering/finaliteit ("waarom")	B3. Stand van zaken	B4. Planning
Behandeling van aanvragen tot bekomen van aanmoedigingspremie/uitbetaling van de premie.	Snellere behandeling van de aanvragen en maandelijkse uitbetaling van de premie.	- Een ontwerp van besluit werd voor bespreking bezorgd aan VESOC. De recent aangekondigde mogelijke federale wetswijziging mbt de loopbaanonderbreking zal, in geval van bekrachtiging een bijsturing van het ontwerp van besluit vereisen. - Een nieuw informatica-programma voor de behandeling van de premie-aanvragen wordt nu nog getest.	De implementatie ervan wordt gepland voor eind november 2000.
Invoegmaatregel reguliere economie.	Nieuwe regelgeving noodzakelijk in functie van samenwerkingsakkoord meerwaarde-economie. In deze regelgeving wordt bestaande maatregel invoegbedrijven opgenomen.	Besluit Vlaamse regering 8 september 2000.	Implementatie in de loop van 2001.
Werkervaringsplan-plus (WEP-plus).	Door combinatie met federale regelgeving (doorstromingsprogramma's) is het zowel qua regelgeving als procedures complex voor werkgevers en werknemers.	Wergroep opgericht met als opdracht de maatregel zowel inhoudelijk als qua procedures te vereenvoudigen. Een voorstel van concept is uitgewerkt.	Implementatie van de wijzigingen voorzien op 01/01/2001.
Gesubsidieerde contractuelen Opleidingsprojecten.	Door diverse actoren worden opleidingen voor kansengroepen georganiseerd. Bedoeling is deze opleidingen te stroomlijnen.	Wergroep heeft opdracht deze maatregel te evalueren samen met andere opleidingsmaatregelen.	Implementatie van de wijzigingen voorzien op 01/01/2001.
Procedure tot het toekennen van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten met het oog op tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit.	De federale overheid is krachtens de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers ertoe gehouden de procedures inzake behandeling van aanvragen van arbeidsvergunningen en -kaarten tegen einde 2000 op punt te stellen. In functie daarvan bereidt afdeling Migratie van de administratie Werkgelegenheid een voorstel van procedure voor, dat na goedkeuring door de Vlaamse minister van Werkgelegenheid, zal voorgelegd worden aan de federale overheid.		Medio november 2000

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Werkgelegenheid.

Tevredenheidsparameter basisdienstverlening.

De Administratie Werkgelegenheid deed nog geen klantentevredenheidsonderzoek met betrekking tot haar dienstverleningen.

Uit een eerste kwaliteitsonderzoek bij de VDAB in 1999 bleek dat 76% van de werkzoekenden de trajectbegeleidingen als "goed" tot "zeer goed" beoordeelden. In het najaar 2000 zullen de resultaten van de tweede bevraging gekend zijn.

Arbeidsmarkt- en werkgelegenheidskennis

Het Vlaams arbeidsmarktonderzoek bestaat enerzijds uit het onderzoeksprogramma van het **Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarkttrapporteringen** (VIONA) met daarin een longitudinale vraagzijde bevraging ⁴⁸ en een thematische onderzoeks kalender en anderzijds uit de werking van het **Steunpunt Werkgelegenheid Arbeid Vorming** (Steunpunt WAV).

De ad hoc subsidiëring van het Steunpunt WAV werd vervangen door een decretale regelgeving terzake.

- Op 7 april 2000 keurde de Vlaamse regering een besluit tot opzetting en subsidiëring van een universitair Steunpunt WAV goed.
- Op 7 juni 2000 keurde de Vlaamse regering het besluit ter erkenning van een universitair Steunpunt WAV goed.

In de loop van 2000 werden 11 onderzoeksrapporten, kaderend binnen de programmering van het gepubliceerd. Voor 12 andere zullen de eindrapporten binnen de eerstvolgende maanden klaar zijn. Sommige van deze onderzoeksprojecten werden in deze nota in verscheidene rubrieken reeds vermeld. Dit gebeurde onder andere met betrekking tot de zogenaamde vraagzijde bevraging en met het longitudinaal onderzoek met betrekking tot de aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt in opdracht van de Studiegroep "Van Onderwijs naar Arbeidsmarkt" (SONAR).

Tussentijdse evaluaties a.d.h.v. kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren.

Deze nota kan beschouwd worden als een dergelijke tussentijdse evaluatie.

⁴⁸ De vraagzijde bevraging betreft een periodieke enquêtering van de ondernemingen over diverse arbeidsmarktaangelegenheden.